

**STRATEGIA INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY TYMBARK NA LATA 2021-2026**

SPIS TREŚCI :

WSTĘP	4
ROZDZIAŁ I	
1.1 METODA TWORZENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	5
1.2 PODSTAWA PRAWNA STRATEGII	6
1.2.1 Prawo europejskie i międzynarodowe	6
1.2.2 Prawo krajowe.....	7
1. 2.3 Dokumenty regionalne i lokalne	9
RODZIAŁ II	
2.1 DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE	10
2.1.1 Charakterystyka Gminy	10
2.1.2 Struktura demograficzna.....	11
2.1.3 System edukacyjny- oświata w Gminie Tymbark.....	14
2.1.4 Działalność kulturalna i sportowa.....	16
2.1.5 Rynek pracy, a bezrobocie	19
2.1.6 Sytuacja osób niepełnosprawnych	21
2.1.7 Przemoc w rodzinie	29
2.1.8 Alkohol jako uzależnienie	31
2.1.9 Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej	34
2.1.10 Bezpieczeństwo publiczne	36
2.1.11 Pomoc społeczna	37
2.1.12 Diagnoza problemów społecznych z perspektywy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	40
2.1.13 Analiza SWOT	46
ROZDZIAŁ III	
3.1 MISJA I PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ.....	49
3.2 CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	51
3.3 MONITORING I EWALUACJA	58
3.4 ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	60
WYKAZ TABEL.	62

WSTĘP

Samorządy lokalne ze względu na dużą dynamikę zmian zachodzących w naszym państwie muszą posiadać zdolność do wczesnego wykrywania zagrożeń oraz dostrzegania pojawiających się szans do rozwoju. Dlatego też istotne znaczenie odgrywa zarządzanie strategiczne, które oparte jest na opracowaniu, wdrożeniu oraz kontroli realizacji zaplanowanych działań strategicznych, a także umożliwia prawidłowe funkcjonowanie jednostek terytorialnych w odniesieniu do zmian, które dokonują się w otoczeniu.

W zakresie polityki społecznej na poziomie gminnego zarządzania strategicznego najważniejszą rolę pełni Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych. Strategia jest istotnym narzędziem tworzenia polityki społecznej, zajmuje się zagadnieniami, na które Samorząd lokalny i jego partnerzy w regionie mają realny wpływ. Jest dokumentem mającym za zadanie definiowanie celów i kierunków działań, z uwagi na dokonane wybory strategiczne. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do podejmowania działań, celem zmiany lub poprawy istniejących rozwiązań na rzecz lokalnej społeczności.

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Do zadań własnych Gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka¹. Różnorodność problemów społecznych występujących w Gminie powoduje konieczność analizy, która ma istotny wpływ na konstrukcję dokumentu jakim jest Strategia.

Natomiast art.16b ustawy o pomocy społecznej określa jakie elementy powinna zawierać Strategia.

Dokument ten powinien zawierać w szczególności:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej;
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie:
  - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
  - b) kierunków niezbędnych działań,
  - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
  - d) wskaźników realizacji działań.

---

¹ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876, z późn. zm.);

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tymbark na lata 2021 - 2026 jest kontynuacją dokumentu sporządzonego na lata 2014 - 2020r jest zgodna z założeniami polityki państwa, nakładająca na organy administracji rządowej i samorządowej określone obowiązki.

Przedłożony dokument został opracowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Tymbarku i poddany konsultacji społecznej. Strategia jest dokumentem wyznaczającym kierunki działania dla władz samorządowych na kolejne lata, sugeruje przyjęcie nowych rozwiązań w celu ograniczenia niekorzystnych zjawisk społecznych poprzez; rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracy z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w Gminie, oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: oświata, sądownictwo i prokuratura a także policja, urząd pracy oraz służba zdrowia.

Strategia jest zgodna z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu (lokalnymi, powiatowymi, wojewódzkimi, krajowymi i europejskimi). Spełnia wymagania stawiane nowoczesnym, kompleksowym dokumentom strategicznym dając podstawę do działań rozwojowych w perspektywie najbliższych lat.

Niniejsza Strategia została opracowana na lata 2021-2026.

ROZDZIAŁ I

1.1 METODA TWORZENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Przy tworzeniu dokumentu jakim jest Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tymbark wybrano Metodę Aktywnego Planowania Strategii jako najbardziej odpowiednią dla efektywnego i wielokierunkowego przygotowania kierunków polityki społecznej. Planowanie oparte jest w tej metodzie na bezpośrednich wynikach diagnozy społecznej Gminy oraz wiedzy zespołu opracowującego strategię. Prezentacja wyników przeprowadzonej diagnozy dotyczących mieszkańców Gminy składa się z analizy dokumentów pozyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Urzędu Gminy, Powiatowego Urzędu Pracy oraz innych jednostek, z którymi Ośrodek współpracuje.

Prace nad Strategią podzielone zostało na cztery etapy:

1. **Analizę problemów** – której celem było zidentyfikowanie głównych problemów i kwestii społecznych w Gminie w oparciu o wyniki diagnozy dostępnych danych dotyczących poszczególnych działów polityki społecznej i uporządkowanie ich w związku przyczynowo – skutkowe.
2. **Analiza głównych celów polityki społecznej** – które umożliwiły wskazanie i identyfikację strategicznych celów i ich wzajemnej zależności zgodnie z kryterium „ cel – środek do osiągnięcia”. Celem strategicznym przypisano kierunki działań oraz wskazano tzw. przedsięwzięcia, które stanowią podstawę do tworzenia projektów socjalnych i programów szczegółowych.
3. **Określenie wskaźników realizacji** – które umożliwiły wskazanie stopnia realizacji założonych celów w poszczególnych dziedzinach polityki społecznej. Założono, iż wskaźniki realizacji wskazują zakładaną wartość do osiągnięcia w horyzoncie czasowym do 2026r. Monitoring i ewaluacja Strategii będzie dokonywana raz w roku z zastrzeżeniem, że pierwsza ewaluacja będzie dokonana w grudniu 2022r.
4. **Określenie ram finansowych** – zostanie określony limit środków finansowych, które Gmina zamierza przeznaczyć na realizację zadań zgodnie z określonymi celami strategicznymi.

Główną przesłanką przygotowania Strategii była koncepcja zrównoważonego rozwoju społecznego i aktywnej polityki społecznej. Ta pierwsza nakazuje brać pod uwagę w trakcie planowania społecznego wszystkie obszary polityki społecznej. Natomiast aktywna polityka społeczna oznacza opracowywanie i wdrażanie wygenerowanych w procesie planowania społecznego aktywnych form oddziaływania na zidentyfikowane grupy problemowe.

1.2 PODSTAWA PRAWNA STRATEGII.

Obowiązek opracowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z art. 17 ust.1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020r., poz.1876 z późn. zm, która określa m.in.:

1. zadania w zakresie pomocy społecznej;
2. organizację pomocy społecznej;
3. rodzaje świadczeń z pomocy społecznej, a także zasady i tryb ich udzielania;
4. zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Ustawodawca definiuje pomoc społeczną jako instytucję polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia zasoby i możliwości.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Strategia ze względu na różnorodność problemów odwołuje się do innych aktów prawnych:

1.2.1 Prawo europejskie i międzynarodowe.

1. Strategia Europa 2020 - jest to nowa strategia gospodarcza Unii Europejskiej zastępująca Strategię Lizbońską Strategia Europa 2020 obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

2. Konwencja o Prawach Osób Niepełnosprawnych – ratyfikowana w 2012r ma na celu popieranie, ochronę i zapewnienie pełnego i równego korzystania ze wszystkich praw człowieka oraz podstawowych praw wolności przez wszystkie osoby niepełnosprawne, a także popieranie i poszanowanie ich godności.

3. Traktat Akcesyjny – na mocy którego Państwa Członkowskie przystępują do decyzji i umów przyjętych przez przedstawicieli rządów Państw Członkowskich zebranych w ramach Rady

Wspólnoty. Oznacza to, że Polska zobowiązuje się do przestrzegania wszystkich norm prawnych i przyjętych strategii rozwojowych dla poszczególnych obszarów życia społeczno – gospodarczego.

Podstawy prawne w zakresie planowanej polityki społecznej w Unii Europejskiej:

1. Rozporządzenie (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013r określające wspólne zasady, przepisy i normy dotyczące wdrażania pięciu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych,
2. Rozporządzenie (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013r określające zadania Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), w tym zakresie udzielanego wsparcia przepisy szczególne i rodzaje wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem.
3. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013r w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006
4. Rozporządzenie (UE) nr 1304/2013 określające specyficzne postanowienia dotyczące działania, które mogą być wspierane przez Europejski Fundusz Społeczny.

1.2.2 Prawo krajowe.

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej jest najważniejszym aktem prawnym państwa polskiego oraz fundamentem państwa i systemu prawnego. To ona określa podstawowe prawa i wolności obywatelskie, a także gwarantuje poszanowanie praw osobistych, politycznych, ekonomicznych oraz socjalnych. Szczególną ochroną Konstytucja obejmuje dobro rodziny.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polski mówi, że wszyscy obywatele są równi wobec prawa i obowiązków. Mają prawo do równego ich traktowania i nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Oznacza to również, że pomoc społeczna powinna wspierać osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwiać im życie w warunkach odpowiednich godności człowieka.

2. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2021r., poz.1372 z późn. zm)

3.Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2020 poz. 1876 z późn. zm.),

4. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2020, poz. 111 z późn. zm.)

5. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. 2020, poz. 217 z późn. zm.).

6. **Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej** (Dz. U. 2020, poz. 821 z późn. zm.).
7. **Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego** (Dz. U.2020r, poz. 685, z późn. zm.).
8. **Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy** (Dz. U. 2020, poz. 1409 z późn. zm.).
9. **Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych** (Dz. U. z 2020r, poz. 1398 z późn. zm.).
10. **Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** (Dz. U.z 2019r, poz. 2277 z późn. zm.).
11. **Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii** (Dz. U. z 2020, poz. 2050 z późn. zm.).
12. **Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** (Dz. U. z 2020r, poz.218 z późn. zm.)
13. **Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów** (Dz. U. z 2020, poz. 808 z późn. zm.)
14. **Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie** (Dz. U. z 2020, poz. 1057 z późn. zm.).
16. **Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy** (Dz. U. z 2020r., poz. 1359).
17. **Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 roku o spółdzielniach socjalnych** (Dz.U. z 2020r., poz. 2085 z późn.zm.)
18. **Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030”**, której głównym celem jest rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia, szczególnie osób z grup będących w gorszym położeniu na rynku pracy, rozwój ekonomii społecznej, kształcenie ustawiczne, poprawę dostępności zasobów mieszkaniowych, wsparcie rodzin w opiece nad dzieckiem, rozwój form i metod pracy z rodziną w kryzysie, wprowadzenie nowych form opieki nad osobami niesamodzielnymi, tworzenie modelu kompleksowego wsparcie osób starszych.
19. **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego (SRKL)**, której głównym celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.
20. **Krajowy Program Reform (KPR)**, jest to kluczowy element wdrażania „Europa 2020”, którego głównym celem jest budowa trwałych podstaw wzrostu gospodarczego, przy łączeniu celów unijnych z priorytetami krajowymi.
21. **Krajowy Program Przeciwdziałaniu Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 (MPiPS)**. Celem Programu jest ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego poprzez działania

zmierzające do zwiększenia aktywności społecznej oraz zwiększenia gotowości do podejmowania pracy, a tym samym poprawy poziomu zatrudnienia. W programie wskazano pięć celów operacyjnych:

1. usługi dla aktywności i profilaktyki (ograniczenie wykluczenia dzieci i młodzieży),
2. gwarancje dla przyszłości młodzieży (stworzenie szansy dla młodzieży na wejście w rynek pracy),
3. aktywna osoba, zintegrowana rodzina, odpowiedzialne lokalne środowisko,
4. zapobieganie niepewności mieszkaniowej,
5. seniorzy (bezpieczni, aktywni i potrzebni).

22. Inne działania i programy rządowe:

1. Wsparcie dla bezrobotnych najbardziej oddalonych od rynku pracy (MRiPS),
2. Wsparcie rodzin z dziećmi oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej (MRiPS),
3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu poprzez wspieranie aktywności organizacji pozarządowych (MRiPS),
4. Zmiana zasad podlegania ubezpieczeniu społecznemu wobec niektórych rodzajów wykonywania pracy (MRiPS),
5. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych (MRiPS),
6. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego młodzieży (MRiPS/OHP),
7. Wspieranie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej poprzez zapewnienie funkcji socjalnej szkoły (MEN),
8. Wsparcie dla opiekunów osób niepełnosprawnych (MRiPS),
9. Rozwój sektora ekonomii społecznej (MRiPS),
10. Zmiany w systemie pomocy społecznej (MRiPS),
11. Pomoc państwa w zakresie dożywiania (MRiPS),
12. Program rządowy Rodzina 500+,
13. Program „Za życiem”.

1.2.3 Dokumenty regionalne i lokalne

1. Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego do roku 2030 – projekt

2. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Limanowskim na lata 2017 – 2023

3. Strategia Rozwoju Gminy Tymbark na lata 2015-2022 - Strategia Rozwoju Gminy jest kluczowym elementem planowania rozwoju lokalnego. Dokument mający na celu wskazanie wizji oraz celów strategicznych rozwoju Gminy.

ROZDZIAŁ II

2.1 DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

2.1.1 Charakterystyka Gminy

Gmina Tymbark administracyjnie podlega pod powiat limanowski w województwie małopolskim. Gmina zajmuje powierzchnię 3.264 ha, obejmuje miejscowości: Tymbark, Podłopień, Piekiełko, Zamieście i Zawadkę, liczy 6.576 mieszkańców (dane USC na dzień 31.12.2020r) Tymbark - położony malowniczo w kotlinie górskiej między Łopieniem (951m n.p.m.), Zęzowem (705m n.p.m.) i Górą Paproć (645m n.p.m.). Miejscowość leży na wysokości 427 m np. m., w odległości 10 km od Limanowej, 33 km od Nowego Sącza, 20 km od Mszany Dolnej i 78 km od Krakowa. Ma dogodne połączenia komunikacyjne PKS i PKP - przebiega tędy linia kolejowa Nowy Sącz – Chabówka (połączenie PKP – wstrzymane) oraz Regularne Przewozy Osób przez przewoźników prywatnych. Gminę otaczają lasy i góry. Jest położona malowniczo w centralnej części Beskidu Wyspowego. Gmina Tymbark położona jest w zlewni górnej Wisły i w całości znajduje się w zlewni rzeki Łososinki, lewostronnego dopływu Dunajca. Tymbark od zachodu graniczy z gminą Dobra, od północy z gminą Jodłownik, od północy i od wschodu z gminą Limanowa, a od południa z gminą Słopnice. Przez gminę przebiega droga krajowa o funkcji międzyregionalnej z Wadowic do Nowego Sącza i dalej w kierunku Jasła i Krosna oraz linia kolejowa obecnie o znaczeniu lokalnym Nowy Sącz – Chabówka - zamknięta. Przez gminę przebiega również główna sieć elektroenergetyczna – linia 110 kV z Myślenic do stacji Łososinie Górnej.

Od wielu lat wizytówką gminy Tymbark są wyroby owocowe znanego, nie tylko na rynku krajowym producenta soków pitnych, przetworów owocowo – warzywnych - Firma Tymbark - Maspex należąca do grupy Maspex Wadowice. Poza tym słynna jest też w okolicy mleczarnia, której produkcja oparta jest na miejscowym naturalnym i ekologicznym surowcu. Wspomnieć należy także o Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”, Banku Spółdzielczym Rzemiosła, wielu innych mniejszych zakładach wytwórczych, handlowych i usługowych. Tymbark ma również doskonałe warunki do aktywnego wypoczynku – możliwość odpoczynku nad rzeką Łososinką, bliskość gór, możliwość treningów na hali sportowej i korzystania z miejscowych kortów tenisowych oraz boisk sportowych typu orlik, park, plac zabaw dla dzieci.

Gmina Tymbark jest gminą wiejską. Siedziba władz gminnych znajduje się na terenie miejscowości Tymbark. Tabela 1. Przedstawia podział Gminy ze względu na miejscowość i zajmowaną powierzchnię.

Tabela 1. Powierzchnia Gminy z podziałem na miejscowości.

Lp.	Nazwa wsi	Powierzchnia[ha]	% udział
1.	Tymbark	877,47	26,9
2.	Podłopień	1213,45	37,2
3.	Piekiełko	355,42	10,9
4.	Zawadka	340,15	10,4
5.	Zamieście	477,94	14,6
Ogółem		3264,4≈3264	100,0

Źródło: opracowanie na podstawie danych UG

2.1.2 Struktura demograficzna

W roku 2018 w Gminie Tymbark zameldowane było 6 585 osób. W 2019r nastąpił wzrost mieszkańców w stosunku do 2018r o 13 osób, zaś w 2020r nastąpił spadek mieszkańców do 2019r o 22 osoby. W podziale na płeć przewagę stanowią kobiety.

Tabela 2. Liczba mieszkańców Gminy Tymbark w latach 2018 -2020

	2018r	2019r	2020r
	liczba	liczba	liczba
Liczba mieszkańców Gminy	6 585	6 598	6 576
w tym kobiety	3 336	3 345	3 347
w tym mężczyźni	3 249	3 253	3 229

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Gmina Tymbark podzielona jest na 5 miejscowości. Największą miejscowością pod względem liczby zamieszkałych osób jest Tymbark. W analizowanych latach w 2020 liczba mieszkańców najbardziej uległa zmniejszeniu również w miejscowości Tymbark, niewielki wzrost nastąpił w miejscowości Zamieście i Podłopień.

Tabela 3. Liczba mieszkańców Gminy Tymbark z podziałem na miejscowość zamieszkania w latach 2018-2020.

	2018r		2019r		2020r	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Tymbark	2 906	44,13	2 906	44,04	2 886	43,87
Podłopień	1 623	24,65	1 641	24,87	1 644	25,00
Zamieście	850	12,91	852	12,92	856	13,03
Piekiełko	762	11,57	754	11,43	746	11,34
Zawadka	444	6,74	445	6,74	444	6,76

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Ważnym wskaźnikiem demograficznym w analizie mieszkańców Gminy Tymbark jest struktura wiekowa mieszkańców w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny.

Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Tymbark w latach 2018-2020

Lp.	Okres	Jednostka miary- osoba	2018	2019	2020
1.	Wiek przedprodukcyjny (17 lat i mniej)	osoba	1495	1512	1511
	a) mężczyźni	osoba	760	768	766
	b) kobiety	osoba	735	744	745
2.	Wiek produkcyjny	osoba	4167	4142	4111
	a) mężczyźni	osoba	2196	2180	2158
	b) kobiety	osoba	1971	1962	1953
3.	Wiek poprodukcyjny	osoba	923	944	954
	a) mężczyźni	osoba	293	305	305
	b) kobiety	osoba	630	639	649

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Analizując strukturę wiekową mieszkańców Gminy Tymbark można stwierdzić, że istnieje tendencja nieznacznego wzrostu ilości osób w wieku przedprodukcyjnym, w badanym okresie 2018 – 2020 o 0,8%. Ilość osób w wieku produkcyjnym zmniejszyła się w badanym okresie 2018 -2020 o 1,34% , natomiast istnieje stała tendencja wzrostu osób w wieku poprodukcyjnym, co powoduje iż zmienia się na niekorzyść struktura wiekowa ludności gminy. W badanym okresie 2018 – 2020 wzrost nastąpił o 3,35 %. W tym kontekście należy ująć w celach strategicznych działania dotyczące osób starszych. Według prognoz GUS w najbliższych latach i dalszej perspektywie będziemy mieli do czynienia ze starzejącym się społeczeństwem, co wynika z malejącej dzietności rodzin oraz wydłużaniem się przeciętnego okresu życia. Należy podkreślić również, że wpływ na niekorzystną strukturę wiekową Gminy ma migracja zarobkowa związana przede wszystkim z wyższym standardem życia mieszkańców Gminy.

Ważną kwestią w diagnozie sytuacji demograficznej mieszkańców Gminy jest liczba urodzeń i zgonów oraz wyznaczenie na podstawie tych wartości wskaźnika przyrostu naturalnego. Polityka ludnościowa w gminie powinna uwzględniać potrzeby mieszkańców związane z fazami życia i różną sytuacją materialną oraz zwracać uwagę na problemy dotyczące w dużej mierze systemu edukacyjnego i uwarunkowań rynku pracy. Dodatkowo przy wzroście liczby najstarszych mieszkańców, powinno się opracować założenia polityki ukierunkowanej na seniorów, która winna być kompleksowa, nakierowana na godne i zdrowe starzenie się, włączając w to działania różnych organizacji i instytucji.

Tabela 5. Przedstawia urodzenia, zgony, przyrost naturalny w Gminie Tymbark w latach 2018-2020

	2018r	2019r	2020r
Liczba urodzeń	101	100	86
Liczba zgonów	51	60	72
Przyrost naturalny	50	40	14
Wskaźnik przyrostu naturalnego	0,7	0,6	0,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

W latach 2018-2020 liczba urodzeń przewyższała liczbę zgonów. Przyrost naturalny w badanych latach był dodatni. Wskaźnik przyrostu naturalnego wyrażany w %, określający przyrost naturalny w stosunku do liczby mieszkańców wynosił w 2020 roku 0,2%.

Kolejnym ważnym wskaźnikiem w badaniu liczby mieszkańców w Gminie jest migracja ludności. Liczba osób napływających na dany obszar zależy od wielu czynników, ale przede wszystkim w czasach współczesnych od możliwości zatrudnienia w danej gminie lub w jej pobliżu, komunikacji z innymi miejscowościami, warunków życia w danej Gminie tj. dostępność do infrastruktury: zaopatrzenia mieszkańców w wodę, kanalizację, gaz, usługi telekomunikacyjne np. światłowód, dobrej jakości dróg wewnętrznych, koszty utrzymania, a także więź rodzinna. Wg definicji z GUS, migracje wewnętrzne to zmiany miejsca zamieszkania (pobytu stałego lub czasowego) w obrębie kraju, polegające na przekroczeniu granicy administracyjnej gminy, w tym: w przypadku gmin wiejskich, zmiany miejsca zamieszkania w obrębie gminy, z terenów wiejskich na miejskie lub odwrotnie.

Z danych Urzędu Gminy wynika, że badanym okresie 2018 -2020 roku następowały zarówno w naszej Gminie zameldowania jak również wymeldowania. Poniższa tabela przedstawia migracje w latach 2018 -2020.

Tabela 6. Migracje wewnętrzne, zewnętrzne w Gminie Tymbark w latach 2018-2020

Rok	Liczba zameldowań	Liczba wymeldowań	Saldo migracji
2018	210	93	+ 117
2019	199	92	+ 107
2020	175	80	+ 95

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Z powyższych danych wynika, że saldo migracyjne w okresie 2018-2020 było w każdym roku pozytywne tzn. że liczba osób zameldowanych była wyższa niż wymeldowanych.

2.1.3 System edukacyjny – oświata w Gminie Tymbark

System edukacyjny obejmuje całość procesów i działań zmierzających do wychowania osoby. Na działania i procesy składa się socjalizacja, kształcenie, nauczanie, uczenie się. Jest to nabywanie cech, umiejętności potrzebnych do życia w społeczeństwie. To również stymulowanie rozwoju osoby, z odnajdywaniem własnych możliwości i własnej tożsamości.

Od początku 2017 roku wprowadzana była reforma oświaty, której głównym celem było lepsze przygotowanie uczniów kończących cały cykl kształcenia do potrzeb rozwoju indywidualnego oraz potrzeb nowoczesnego rynku pracy, do czego potrzebny jest solidny fundament wykształcenia ogólnego. Kluczowe elementy reformy to:

1. Zmiana struktury systemu oświaty polegająca na wprowadzeniu długiej 8-klasowej szkoły podstawowej oraz 4-letniego liceum ogólnokształcącego i 5-letniego technikum.
2. Obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego dla 6-latków, w trakcie którego dziecko uczy się podstawowych umiejętności, a jego nauka, podobnie jak nauka w szkole jest objęta subwencją oświatową z budżetu państwa.
3. Zapewnienie darmowych podręczników.
4. Wzmocnienie kształcenia ogólnego i zawodowego w szkołach średnich poprzez wydłużenie o rok cyklu kształcenia.
5. Wprowadzenie 3-letniego kształcenia branżowego (1 kwalifikacja w danym zawodzie) z możliwością nabywania dalszych kwalifikacji i przygotowania do matury w 2-letniej szkole branżowej II stopnia.
6. Upowszechnienie kształcenia dualnego realizowanego we współpracy z przedsiębiorcami.
7. Zwiększenie udziału pracodawców we współfinansowaniu kształcenia zawodowego poprzez utworzenie Funduszu Rozwoju Edukacji Zawodowej.

Na terenie Gminy Tymbark funkcjonują następujące placówki oświatowe: Przedszkole Samorządowe w Tymbarku, Integracyjne Przedszkole Parafialne, Niepubliczne Przedszkole U Cioci Agatki wraz ze Żłobkiem oraz Szkoła Podstawowa im. Oskara Lange w Tymbarku, Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Podłopieniu, Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Zawadce, Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Piekiełku. Organem prowadzącym wymienionych placówek są: Gmina, Parafia i przedsiębiorca prywatny oraz organizacja pozarządowa. W miejscowości Tymbark działa również Zespół Szkół im. KEN, dla którego organem prowadzącym jest powiat limanowski.

Tabela 7. Placówki oświatowe na terenie Gminy Tymbark w latach 2018 – 2020 – liczba dzieci uczęszczających do placówek oświatowych.

	2018/2019	2019/2020
Przedszkole Samorządowe w Tymbarku	125	125
Integracyjne Przedszkole Parafialne	89	90
Niepubliczne Przedszkole U cioci Agatki	57	55
Niepubliczny Żłobek U cioci Agatki	0	16
Szkoła Podstawowa w Tymbarku	323	321
Szkoła Podstawowa w Podłopieniu	104	102
Szkoła Podstawowa w Zawadce	119	118
Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Piekielku	123	105

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ZEAS

Szkoły na terenie Gminy Tymbark realizują corocznie liczne programy i projekty, do których należą m.in: „Jeżdżę z głową”, „Gimnastyka korekcyjno-kompensacyjna”, „Posiłek w szkole i w domu”, „Zdalna Szkoła,” zajęcia poza lekcyjne – nauka pływania dla uczniów itp. Środki finansowe na realizację programów pochodzą dotacji zewnętrznych i środków własnych Gminy Tymbark.

Gmina Tymbark dba o uczniów przyznając im co roku pomoc materialną o charakterze socjalnym (stypendia socjalne) oraz pomoc o charakterze motywacyjnym (stypendia za osiągnięcia w nauce). Poniższa tabela przedstawia liczbę osób pobierających stypendia w analizowanym okresie oraz wysokość środków finansowych przeznaczonych na wypłatę stypendiów.

Tabela 8. Stypendia dla uczniów w latach 2018 – 2020

Rodzaj świadczenia		2018r	2019r	2020r
Stypendia socjalne	Liczba uczniów	52	51	58
	Kwota ogółem	36 889,00 zł	43 585,00 zł	52 218,00 zł
Stypendia za osiągnięcia	Liczba uczniów	26	25	22
	Kwota ogółem	45 000,00 zł	36 000,00 zł	32 600,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ZEAS

Prowadzeniem obsługi i nadzoru administracyjno-organizacyjnego, finansowo-księgowego placówek oświatowych, działających na terenie Gminy Tymbark zajmuje się Zespół Ekonomiczno – Administracyjny Szkół dla których Gmina jest organem prowadzącym.

2.1.4 Działalność kulturalna i sportowa.

Na terenie Gminy Tymbark funkcjonują następujące placówki prowadzące działalność kulturalną:

1. Biblioteka Publiczna

Gminna Biblioteka Publiczna w Tymbarku. Biblioteka jest ogólnodostępną placówką kultury, działającą od 60 lat na rzecz mieszkańców Gminy Tymbark. Funkcjonuje jako gminna instytucja kultury, której misją jest rozwijanie i zaspakajanie potrzeb edukacyjnych, kulturalnych i informacyjnych społeczności lokalnej.

Biblioteka zlokalizowana jest w nowoczesnym budynku - budowa współfinansowana została ze środków Unie Europejskiej, Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego - o łącznej pow. użytkowej 570 m², który zaprojektowany i wybudowany został tak, by umożliwić realizację różnorodnej działalności kulturalnej. Placówka wyposażona jest w nowoczesną salę konferencyjną oraz sprzęt audiowizualny. Budynek pozbawiony jest barier architektonicznych i przystosowany do korzystania dla osób niepełnosprawnych, a dobra lokalizacja - obok obiektów sportowych i przedszkola sprzyja działalności kulturalnej.

2. Świetlica wiejska

Świetlica Wiejska w Zamieściu. W programie pracy świetlicy znajdują się różnego rodzaju zajęcia dla dzieci i młodzieży. Organizowane są min. warsztaty, prelekcje, spotkania z ciekawymi ludźmi, imprezy o charakterze kulturalnym.

3. Społeczna Publiczna Szkoła Muzyczna I stopnia

Prowadzona jest przez Samodzielne Koło Terenowe Społecznego Towarzystwa Oświatowego nr 99 w Tymbarku, które jest kołem Społecznego Towarzystwa Oświatowego z siedzibą w Warszawie. Merytorycznie podlega Centrum Edukacji Artystycznej oraz Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie. Realizuje cykl w zakresie praktycznej nauki gry na instrumencie (wybrany przez ucznia lub proponowany przez Komisję). Szkoła zapewnia uczniom właściwy rozwój. Posiada bardzo wysokie wymagania. Wielu uczniów było i jest stypendystami Krajowej Fundacji na Rzecz Dzieci – Warszawa, liczni uczniowie są na stypendiach krajowych i zagranicznych – uczęszczają do szkół i klas dla dzieci utalentowanych w całej Polsce. W 2011 roku Szkoła otrzymała prestiżowy tytuł Szkoły Odkrywców Talentów, który świadczy o tym, że placówka ta przyczynia się do odkrywania, promocji i wspierania uzdolnień dzieci i młodzieży.

4. Strażacka Orkiestra Dęta "Tymbarski Ton"

Została założona w 1993 roku przez Kazimierza Dziadonia, Stanisława Przybylskiego, Józefa Sopatę i Władysława Odziomka. Pierwszym kapelmistrzem orkiestry był Pan Władysław Odziomek, który prowadził orkiestrę do roku 1996. Od początku istnienia Orkiestra bierze czynny udział w życiu kulturalnym i patriotycznym Gminy Tymbark, poprzez udział w różnego rodzaju uroczystościach, jak również promują nasz region na terenie powiatu i kraju. W roku 2013 orkiestra obchodziła 20-lecie swojej działalności. W ciągu dwudziestu lat przewinęło się przez orkiestrę około 150 osób, prowadziło ją 4 kapelmistrzów i 3 kierowników. Orkiestra odbyła ponad 1200 prób, wystąpiła w 300 oficjalnych koncertach i uroczystościach. Obecnie liczy 40 członków (głównie dzieci i młodzież z terenu Gminy Tymbark), kapelmistrzem jest Pan Andrzej Głowa, a kierownikiem Pan Ryszard Gawron.

5. Ochotnicze Straże Pożarne – w Tymbarku, Podłopieniu, Piekiełku i Zawadce. Działania strażaków nie ograniczają się tylko do wyjazdów na akcje ratowniczo-gaśnicze. Jednostki są także organizatorami szeregu imprez, mających na celu propagowanie ochrony przeciwpożarowej, turystyki oraz podwyższania sprawności fizycznej, szczególnie wśród najmłodszych. Druhowie strażacy włączają się czynnie w uroczystości patriotyczne, kulturalne czy religijne organizowane na terenie Gminy Tymbark.

6. Jednostka Strzelecka Nr 2007 im. kpt. Tadeusza Paolone Związku Strzeleckiego "Strzelec"

Organizacji Społeczno-Wychowawczej w Tymbarku.

W 28-letnim okresie działalności tymbarski Strzelec zorganizował 28 Rajdów Szlakiem Walk Legionów Polskich Na Ziemi Limanowskiej, szereg imprez o charakterze sportowo-obronnym, w tym i zawody sportowo-obronne (obrony cywilnej), biegi na orientację, zawody strzeleckie, obozy lenie i zimowe, akcje charytatywne. Strzelcy uczestniczyli w obozach centralnych organizowanych przez Komendę Główną ZS Strzelec OSW, ogólnopolskich rajdach Policji i Straży Granicznej, zajmując wysokie lokaty. Strzelec był organizatorem akcji Dąb Pamięci kpt. Jerzego Myszkowskiego, zamordowanego przez NKWD w Katyniu, jest organizatorem konkursów dla dzieci i młodzieży o Żołnierzach Wyklętych i Wołniu.

Młodzież przygotowywana jest do działalności w strukturach obrony cywilnej, ochrony przeciwpożarowej, zarządzania kryzysowego na terenie Gminy Tymbark, gdzie w okresie późniejszym będzie bezpośrednim zapleczem służb ratowniczych. Prowadzone szkolenia wśród członków Strzelca przez Karpacki Oddział Straży Granicznej, Straż Pożarną, Obronę Cywilną przygotowują młodzież również do służby wojskowej i innych formacji mundurowych. Szkolenia w szczególności obejmują: terenoznawstwo, musztrę, zagadnienia z zakresu obrony cywilnej i ochrony

przeciwpożarowej, taktyki czarnej i zielonej, strzelectwa sportowego, łączności, szkolenia sanitarnego i fizycznego oraz logistykę. Młodzież szkolona jest też w zakresie znajomości zagadnień z ekologii, ochrony przyrody, turystyki, historii itp. Strzelcy uczestniczą we wszystkich świętach państwowych i kościelnych, których często są również współorganizatorami. Występując w swoich strzeleckich mundurach, zakupionych we własnym zakresie, dodają splendoru rocznicowym obchodom.

7. Koła Gospodyń Wiejskich w Tymbarku, Podłopieniu, Zawadce, Piekielku i Zamieściu są to grupy dobrowolne, samorządowe i niezależne. Działają na podstawie ustalonego przez siebie regulaminu, poprzez wybrane w sposób demokratyczny Zarządy.

Obecnie KGW za priorytet obrały sobie propagowanie tradycji, rozwój i upowszechnianie kultury, zachęcenie ludności do brania czynnego udziału w życiu kulturalnym regionu, kultywowanie folklu, rękodzieła i sztuki ludowej.

Czynnie biorą udział w konkursach, przeglądach, reprezentując gminę na szczeblu lokalnym, krajowym, a także zagranicznym.

8. KS Tymbark – Klub Sportowy

Od 1949 roku funkcjonuje w Tymbarku Klub Sportowy „Harnaś” Tymbark, którego działalność szkoleniowa skoncentrowana jest na pracy z młodzieżą. Działające sekcje to piłka nożna.

Ponadto w gminie działają trzy Uczniowskie Kluby Sportowe: UKS Olimpijczyk, UKS Ogniwo, Stowarzyszenie Sportowe Tymbark Tenis – Club w Tymbarku oraz Ludowy Klub Sportowy Taekwondo Tymbark. Baza sportowa to: hala sportowa, trzy sale gimnastyczne, dwa stadiony piłkarskie, kilka szkolnych boisk do gier różnych, dwa korty do tenisa ziemnego oraz strzelnica sportowa w Zespole Szkół im. KEN w Tymbarku.

Bogaty kalendarz imprez sportowych to m.in. cykliczne zawody i turnieje szkolne, blok imprez podczas Dni Tymbarku, powiatowe Zawody Sportów Obronnych, udział w Sportowym Turnieju Miast i Gmin, Europejski Tydzień Sportu oraz spotkań z ciekawymi ludźmi w formie prelekcji, wystaw organizowanych przez Bibliotekę Publiczną Gminy Tymbark.

Wykaz Pozostałych Organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy Tymbark:

- Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży w Tymbarku,
- Koło PTTK Tymbarskie Harnasie w Tymbarku,
- Samodzielne Koło Terenowe Społecznego Towarzystwa Oświatowego w Tymbarku,

- Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Przystań im. Jana Pawła II w Tymbarku,
- Stowarzyszenie Rodzin Katolickich,
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Piekiełko i Okolic,
- Strażacka Orkiestra Dęta Tymbarski Ton,
- Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej – Koło Tymbark,
- Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze (żeńskie i męskie) – OSP Tymbark, OSP Podłopień

Aktywna działalność podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego jest ważnym elementem spajającym i aktywizującym społeczność lokalną. Dla bieżącej pracy podmiotów prowadzących tę działalność istotne znaczenie ma zarówno wymiana doświadczeń, jak również współpraca z samorządem gminnym. Organizacje pozarządowe w istotny sposób wpływają na jakość życia społeczności lokalnej.

2.1.5 Rynek pracy, a bezrobocie.

Bezrobotnym, zgodnie z definicją ustawową (ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku) jest osoba, która pozostaje bez zatrudnienia oraz nie wykonuje innej pracy zarobkowej, pozostaje w gotowości do podjęcia pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, jest zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania urzędzie pracy.

Bezrobocie wywiera także piętno w codziennym funkcjonowaniu osób bezrobotnych przede wszystkim powoduje pogorszenie standardu życia, a w związku z tym poczucia bezsilności, beznadziejności, niepewność prowadzących często do izolacji społecznej, problemów rodzinnych oraz zdrowotnych.

W kwestiach rodzinnych i społecznych bezrobocie wywiera negatywne skutki zwłaszcza w postaci :

1. zubożenia rodziny – obniżenie standardów życia rodziny
2. zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny
3. zwiększenie ryzyka zaistnienia patologii społecznej

Struktura bezrobocia w gminie Tymbark 2018-2020

Tabela 9. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Tymbark w latach 2018-2020

Gmina	Liczba osób bezrobotnych		
	2018	2019	2020
Tymbark	209	196	211

Źródło: PUP Limanowa

Z danych wynika, że najmniejsza liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych z terenu Gminy Tymbark w Powiatowym Urzędzie Pracy była w roku 2019, co oznacza, że w stosunku do osób w wieku produkcyjnym (4 111 osób) bez pracy było 5% mieszkańców Gminy.

Tabela 10. Przedstawia podział osób bezrobotnych ze względu na płeć oraz podział na osoby bezrobotne znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

	2018	2019	2020
Kobiety	126	114	128
Mężczyźni	83	82	83
Ogółem	209	196	211
w tym:			
w wieku do 30r. życia	72	60	63
powyżej 50 roku życia	48	42	48
długotrwale bezrobotni	105	89	102
niepełnosprawni	8	11	8

Źródło: PUP Limanowa

Z analizy powyższych danych wynika ,że najwięcej osób bezrobotnych jest grupie długotrwale bezrobotnych. Osoby te mimo udziału w programach zmieniających kwalifikację lub podnoszących kwalifikację nie podejmują zatrudnienia na dłuższy czas.

Stopa bezrobocia na koniec 2020r wynosiła:

Kraju - 6,2%

Województwo małopolskie – 5,3%

Powiat Limanowski – 7,7%

Z analizy i statystyk PUP w Limanowej wynika, że bezrobocie w naszej gminie ma tendencje zmniejszającą, wzrost bezrobotnych zarejestrowanych notowany jest w okresach jesienno – zimowych w związku z zmniejszonym popytem na usługi w niektórych zawodach. Oznacza to, że rynek pracy jest dynamiczny.

W latach 2018 -2020 można zaobserwować, że rynek pracy bardzo uległ zmianie. Liczba ofert pracy znacząco się zwiększyła, a także nastąpiła zmiana, że coraz częściej pracownik wybiera rodzaj wykonywanej pracy oraz negocjuje warunki pracy i określa wymagania w stosunku do pracodawcy.

W 2020r. do Powiatowego Urzędu Pracy wpłynęły oferty pracy na 2260 miejsc pracy. Wśród zgłoszonych wolnych miejsc pracy 52,6% to oferty subsydiowane (tj. 1189 ofert). Po skierowaniu do pracodawcy zatrudnienie podjęło 871 osób, co stanowi 85,6% skuteczności. Ofert pracy mogłoby być więcej, jednakże wielu pracodawców zatrudnia również osoby bezrobotne nie korzystając z pośrednictwa PUP.

Tabela 11. Oferty pracy zgłoszone do PUP w Limanowej w latach 2018-2020 wg kategorii

Oferty pracy wg kategorii	2018r	2019r	2020r
Oferty subsydiowane	2 478	1 287	1 189
Oferty niesubsydiowane	1 214	1 569	1 073
Oferty zamiejscowe	396	388	255
ogółem	4 088	3 244	2 517

Zródło: dane z PUP Limanowa

2.1.6 Sytuacja osób niepełnosprawnych.

W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. Przez niepełnosprawność rozumieć można również niedostosowanie jednostki do barier społecznych, ekonomicznych, fizycznych w jej środowisku.

W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szansę życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw. Jak widać polityka społeczna dotycząca osób niepełnosprawnych realizowana w ramach Strategii winna uwzględniać możliwie najszersze zakresowo pojęcie niepełnosprawności tak, aby dotrzeć do jak największej liczby osób zagrożonych marginalizacją z tytułu swojej niepełnosprawności.

Niepełnosprawność oznacza stan fizyczny lub umysłowy który powoduje ograniczenie trwałe lub okresowe ograniczenie osób. Osoba niepełnosprawna to taka osoba, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony- osoba niepełnosprawna prawnie lub osoba, która takiego orzeczenia nie posiada lecz odczuwa ograniczenie sprawności w wykonywaniu

czynności podstawowych dla swojego wieku (zabawa, nauka, praca, samoobsługa). Kryterium do zakwalifikowania danej osoby do zbiorowości osób niepełnosprawnych prawnie jest posiadanie : aktualnego orzeczenia wydanego przez odpowiedni organ orzekający – dla osób w wieku do 16 lat i więcej.

Tabela 12. Wykaz równorzędnych orzeczeń kwalifikujących osobę do grupy osób niepełnosprawnych prawnie oraz określenia stosowane klasyfikacji niepełnosprawności/ inwalidztwa prawnego.

Stopień niepełnosprawności	Rodzaj orzeczenia równorzędnego	Grupa inwalidzka
znaczny	- całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji, - I grupa inwalidzka, - orzeczenie o długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym z uprawnieniem do zasiłku pielęgnacyjnego.	I grupa inwalidzka
umiarkowane	- całkowita niezdolność do pracy, - II grupa inwalidzka	II grupa inwalidzka
lekki	- III grupa inwalidzka - częściowa niezdolność do pracy, - celowość przekwalifikowania zawodowego, - orzeczenie o długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym bez uprawnienia do zasiłku pielęgnacyjnego	III grupa inwalidzka

Zródło: opracowanie własne GOPS.

Osoby, które nie ukończyły 16 roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

Powiatowe zespoły i wojewódzkie zespoły wydają odpowiednio orzeczenia o:

- 1) niepełnosprawności osób, które nie ukończyły 16 roku życia;
- 2) stopniu niepełnosprawności osób, które ukończyły 16 rok życia;
- 3) wskazaniach do ulg i uprawnień osób posiadających orzeczenia o inwalidztwie lub niezdolności do

pracy.

Symbol przyczyny niepełnosprawności oznacza się następująco:

- 1) 01-U – upośledzenie umysłowe, nazywane dziś raczej niepełnosprawnością intelektualną.
- 2) 02-P – choroby psychiczne, w tym m.in. osoby z zaburzeniami psychotycznymi, zaburzenia nastroju, utrwalonymi zaburzeniami lękowymi o znacznym stopniu nasilenia czy zespołami otępiennymi.
- 3) 03-L – zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, w tym m.in. trwałe uszkodzenie czynności ruchowej jednego lub obu fałdów głosowych, częściowa lub całkowita utrata krtani z różnych przyczyn, zaburzenia mowy spowodowane uszkodzeniem mózgu, głuchoniemota, głuchota oraz wiele innych schorzeń powodujących dysfunkcję narządu słuchu lub mowy.
- 4) 04-O – choroby narządu wzroku, w tym m.in. wrodzone lub nabyte wady narządu wzroku, powodujące ograniczenie jego sprawności, prowadzące do obniżenia ostrości wzroku w oku lepszym do 0,3 według Snellena po wyrównaniu wady wzroku szklami korekcyjnymi lub ograniczenie pola widzenia do przestrzeni zawartej w granicach 30 stopni.
- 5) 05-R – upośledzenie narządu ruchu, w tym m.in. wady wrodzone i rozwojowe narządu ruchu, układowe choroby tkanki łącznej, zapalenie stawów, choroby zwyrodnieniowe stawów, nowotwory narządu ruchu czy amputacje oraz wiele innych schorzeń w obrębie narządu ruchu.
- 6) 06-E – epilepsja w postaci nawracających napadów padaczkowych spowodowanych różnymi czynnikami etiologicznymi lub wyraźnymi następstwami psychoneurologicznymi.
- 7) 07-S – choroby układu oddechowego i krążenia, w tym m.in. przewlekła obturacyjna choroba płuc (POChP), zakaźne choroby płuc, prowadzące do niewydolności oddechowej, nowotwory płuc i opłucnej, wrodzone i nabyte wady serca, choroba niedokrwienna serca, kardiomiopatie, nadeiśnienie tętnicze z powikłaniami i wiele innych.
- 8) 08-T – choroby układu pokarmowego, np. stany po resekcji żołądka z różnych przyczyn z licznymi powikłaniami, przewlekłe choroby jelit o różnej etiologii, powikłane zespołem złego wchłaniania, przewlekłe choroby wątroby, przewlekłe zapalenie trzustki, nowotwory układu pokarmowego i wiele innych.
- 9) 09-M – choroby układu moczowo-płciowego, w tym m.in. zaburzenia czynności dróg moczowych, choroby nerek, nowotwory układu moczowego i narządów płciowych i wiele innych.

- 10) 10-N – choroby neurologiczne, w tym m.in. naczyniopochodny udar mózgu, guzy centralnego układu nerwowego, pourazowa cerebrastenia i encefalopatia, choroby rdzenia kręgowego i inne.
- 11) 11-I – inne schorzenia, w tym: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, choroby układu krwiotwórczego i inne.
- 12) 12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe, powstałe przed 16 rokiem życia, z utrwalonymi zaburzeniami interakcji społecznych lub komunikacji werbalnej oraz stereotypiami zachowań, zainteresowań i aktywności o co najmniej umiarkowanym stopniu nasilenia.

Tabela 13. Przyznawanie dla rodzin w latach 2018 - 2021 z powodu niepełnosprawności na podstawie ustawy o pomocy społecznej.

Rodzaj pomocy	Ilość	2018	2019	2020
Niepełnosprawność	Liczba rodzin	53	43	34
	Liczba osób w rodzinach	147	118	91

Źródło: dane własne GOPS.

Pozytywnym sygnałem jest malejąca liczba rodzin korzystających ze wsparcia. W 2020r w stosunku do 2018r liczba ta była mniejsza o 19 rodzin.

Na terenie naszej Gminy działa od 1997r Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością *Przystań* im. Jana Pawła II w Tymbarku.

Misją Stowarzyszenia jest niesienie wielostronnej, stałej pomocy osobom z niepełnosprawnością oraz ich rodzinom. Dążeniem do poprawy jakości ich życia, wierząc w nieograniczone możliwości natury i człowieka, które starają się jak najlepiej wykorzystać.

Obecnie stałą opieką Stowarzyszenia objętych jest ponad 100 osób z orzeczeniem o niepełnosprawności – to dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym, zanikami mięśni, artrogrypozą, zaburzeniami neurologicznymi – w tym ciężką, prowadzącą do degradacji funkcji mózgu padaczką, z zespołami genetycznymi, niepełnosprawnością intelektualną i zaburzeniami zachowania. Ale w ośrodku przyjmowane są też dzieci bez orzeczeń – to dzieci z grupy wysokiego ryzyka ciążywoprodowego, zagrożone niepełnosprawnością (wcześniaki, dzieci z różnego rodzaju problemami okołoporodowymi), ale mające szansę na normalne funkcjonowanie w przyszłości pod warunkiem poddania ich rehabilitacji w wieku rozwojowym. W Stowarzyszeniu ponad 90% spośród tych dzieci, objętych wczesnym wspomaganie, udaje się przezwyciężyć zaburzenia wczesnodziecięce i osiągnąć poziom rozwoju adekwatny do wieku. (Dane ze strony internetowej Stowarzyszenia).

Stowarzyszenie ma pod opieką dzieci nie tylko z terenu Gminy Tymbark ale również z innych ościennych Gmin Powiatu Limanowskiego.

Od 1 września 2014 roku przy Stowarzyszeniu działa Niepubliczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna „SZANSA”, która:

- udziela pomocy psychologiczno – pedagogicznej dzieciom, młodzieży, rodzicom, nauczycielom i innym specjalistom pracującym z dzieckiem, dorosłym osobom o specyficznych potrzebach edukacyjnych, wychowawczych, związanych z codziennym funkcjonowaniem oraz ich opiekunom;
- udziela innego specjalistycznego wsparcia i pomocy osobom o specyficznych potrzebach wychowawczych, edukacyjnych, egzystencjalnych;
- prowadzi wczesne wspomaganie rozwoju dziecka;
- udziela specjalistycznego wsparcia, w tym psychologicznego, rodzicom oraz innym osobom związanym z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży.

Jest to placówka ogólnodostępna, z usług której odpłatnie korzystać mogą:

- dzieci, młodzież i dorośli potrzebujący wsparcia w zakresie działalności Poradni;
- pracownicy placówek oświatowo – wychowawczych;
- rodzice, specjaliści i inne osoby pracujące lub sprawujące bezpośrednią opiekę nad osobami przewlekłe chorymi, z różnego rodzaju niepełnosprawnościami lub innymi problemami.

Natomiast od 1 września 2016r w Stowarzyszeniu działa Ośrodek Rewalidacyjno – Wychowawczy ”POD SKRZYDŁAMI”. Placówka przeznaczona jest dla dzieci i młodych osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim oraz z niepełnosprawnością intelektualną z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Wychowankom w wieku 3-25 lat oraz ich rodzinom placówka zapewnia:

1. **rozpoznawanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych**, możliwości psychofizycznych, zainteresowań,
2. **kompleksowe, wielospecjalistyczne**, dostosowane do potrzeb i możliwości dziecka usprawnianie zaburzonych funkcji obejmujące m.in.
  - a. **zajęcia rewalidacyjno – wychowawcze**,
  - b. **zajęcia rekreacyjne**,
  - c. **zajęcia profilaktyczno – wychowawcze**,
  - d. **zajęcia socjoterapeutyczne**,
  - e. **wczesne wspomaganie rozwoju dziecka**,

- f. **terapię pedagogiczną,**
  - g. **terapię logopedyczną,**
  - h. **rehabilitację ruchową,**
  - i. **wsparcie psychologiczne,**
3. **realizację** zgodnie z podstawą programową i na poziomie adekwatnym do stopnia rozwoju dziecka:
    - a. **obowiązku szkolnego i obowiązku nauki,**
    - b. **rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego dla 6-latków**
    - c. **wychowania przedszkolnego dla dzieci młodszych,**
  4. **wielopłaszczyznowe, zależne od aktualnych potrzeb, wspomaganie interesów osób z niepełnosprawnością oraz ich rodzin,**
  5. **naukę religii połączoną z przygotowaniem do przyjęcia sakramentów Eucharystii oraz bierzmowania,**
  6. **fachową edukację i opiekę prowadzone przez wykwalifikowaną, doświadczoną w pracy z osobami z niepełnosprawnością kadrę pedagogiczną i pomocniczą,**
  7. **zajęcia prowadzone indywidualnie lub w grupach, zależnie od potrzeb wychowanków,**
  8. **przyjazną, rodzinną atmosferę sprzyjającą optymalnemu wykorzystaniu potencjału dziecka i jego socjalizacji,**
  9. **ciekawe, urozmaicone, indywidualnie dobierane do potrzeb i możliwości dziecka zajęcia z wykorzystaniem komponentów:**
    - a. **Ruchu Rozwijającego Veroniki Sherborne,**
    - b. **pedagogiki Marii Montessori,**
    - c. **kinezylogii edukacyjnej,**
    - d. **integracji sensoryczno – motorycznej,**
    - e. **metody ABA,**
    - f. **metody Felicji Affolter,**
    - g. **metody Newella C. Kepharta,**
    - h. **programów aktywności Christophera i Marianny Knillów,**
    - i. **Metody Ośrodków Pracy,**
  10. **wprowadzanie** indywidualnie dobranej do potrzeb i możliwości percepcyjnych dziecka **komunikacji alternatywnej**, np. Makaton, Mówik, piktogramy;
  11. **arteterapię** wykorzystującą szeroko rozumiane media artystyczne (m.in. rysunek, teatr, taniec, muzyka), ekspresję twórczą i zmysłowy kontakt z przyrodą **do poznawania otaczającego świata oraz samego siebie;**
    - a. **biblioterapię:** czytanie książek, oglądanie filmów,

- b. **choreoterapię:** elementy tańca,
- c. **chromoterapię:** wykorzystywanie terapeutycznego oddziaływania kolorami, barwami,
- d. **dramatoterapię:** obcowanie ze sztukami teatralnymi,
- e. **estetoterapię:** doznania estetyczne, kontakt z pięknym otoczeniem, dziełami sztuki,
- f. **ergoterapię:** terapia zajęciowa,
- g. **ludoterapię:** gry i zabawy,
- h. **muzykoterapię:** przez muzykę,

12. **dendroterapię:** obcowanie z drzewami i przejmowanie ich dobroczynnego wpływu¹

Stowarzyszenie pomaga nie tylko dzieciom, lecz także rodzicom w pozyskiwaniu sprzętu rehabilitacyjnego, w dostępności do specjalistów z zakresu terapii psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej itp. realizuje wiele projektów, w ramach których może pomagać dzieciom i ich rodzinom. Organizuje wspólne wyjazdy autokarowe dla dzieci, zabawy taneczne itp. Zajęcia prowadzone są przez specjalistów z wieloletnim doświadczeniem, stale podnoszących swoje zawodowe kompetencje.

Stowarzyszenie *Remedium*, które prowadzi Warsztaty Terapii Zajęciowej dla osób z upośledzeniami fizycznymi i psychicznymi. Stowarzyszenie REMEDIUM jest organizacją pozarządową non-profit. Od marca 2004 roku jest również organizacją pożytku publicznego. Powstało w roku 2002 z inicjatywy pracowników i przyjaciół Warsztatu Terapii Zajęciowej oraz rodziców osób niepełnosprawnych. W Warsztatach Terapii Zajęciowej uczestniczy 60 osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z terenu powiatu limanowskiego. Stowarzyszenie podejmujemy również szereg inicjatyw, mających na celu zaangażowanie osób niepełnosprawnych w aktywne życie społeczne poprzez organizację różnorodnych projektów. Integracyjnych Artystycznych Plenerów Ceramicznych, Jesiennych Pikników z Warsztatami, prowadzenie Teatru Kukielkowego „Nowi Gotowi”. W ostatnim okresie podjęliśmy działania zmierzające do powstania Zakładu Aktywności Zawodowej - Domu Wypoczynkowego w Męcinie, w którym pracę znalazłyby osoby ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Członkami stowarzyszenia są osoby, które mają duże doświadczenie w pracy z osobami niepełnosprawnymi. Podczas realizacji przedsięwzięć współpracuje z różnymi instytucjami: Państwowym Funduszem Osób Niepełnosprawnych, Urzędem Marszałkowskim w Krakowie, Starostwem Powiatowym w Limanowej, Limanowskim Domem Kultury w Limanowej, Galerią Sztuki Miejskiej Biblioteki Publicznej w Limanowej.

² źródło:<https://rehtymbark-dzieci.org/niepubliczny-osrodek-rewalidacyjno-wychowawczy-pod-skrzydłami/#>,
<https://rehtymbark-dzieci.org/niepubliczna-poradnia-psychologiczno-pedagogiczna-szansa/>

Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach realizacji ustawy o świadczeń rodzinnych przyznaje osobom legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności przyznaje dodatek pielęgnacyjny jeśli nie jest wypłacany w innych instytucjach tj. ZUS lub KRUS. Poniższa tabela przedstawia liczbę osób pobierających w/w świadczenie oraz liczbę wypłaconych świadczeń i liczbę osób pobierających świadczenia z tytułu opieki nad osobą niepełnosprawną z ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Tabela 14. Przedstawia liczbę osób i liczbę świadczeń przyznanych w 2018 - 2020 roku z powodu niepełnosprawności na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Rodzaj pomocy	Ilość	2018	2019	2020
Zasilek pielęgnacyjny	Liczba osób	161	139	136
	Liczba świadczeń	1690	1668	1524
Świadczenie pielęgnacyjne	Liczba osób	20	22	21
	Liczba świadczeń	227	236	250
Specjalny zasilek opiekuńczy	Liczba osób	15	13	12
	Liczba świadczeń	139	123	108
Zasilek dla opiekuna	Liczba osób	8	7	4
	Liczba świadczeń	91	63	47

Dane własne GOPS.

Analizując dane z tabeli wynika, że nieznaczny wzrost nastąpił tylko w przyznawaniu świadczenia pielęgnacyjnego, w pozostałych świadczeniach występuje spadek.

Niepełnosprawność jest również ważny powodem przyznawania pomocy mieszkańcom w ramach ustawy o pomocy społecznej w latach 2018 - 2020 roku w Gminie Tymbark.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin i świadczeń przyznanych w 2018-2020 roku z powodu niepełnosprawności z ustawy o pomocy społecznej.

Tabela 15. Przedstawia liczbę rodzin i liczbę świadczeń przyznanych w 2018 - 2020 roku pomoc z powodu niepełnosprawności na podstawie ustawy o pomocy społecznej.

Rodzaj świadczenia	Ilość	2018	2019	2020
Zasilek stały	Liczba rodzin	6	6	5
	Liczba świadczeń	53	50	51
Zasilek okresowy	Liczba rodzin	6	1	2
	Liczba świadczeń	16	8	6
Zasilek celowy	Liczba rodzin	25	21	14
	Liczba świadczeń	32	26	16

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Pozytywnym sygnałem jest malejąca liczba rodzin, którym przyznano pomoc finansową w analizowanym okresie z powodu niepełnosprawności. Największy spadek można stwierdzić

w grupie rodzin otrzymujących zasiłek celowy 2020r w stosunku do 2018r było ich 11 mniej, natomiast świadczeń było o 16 mniej.

2.1.7 Przemoc w rodzinie.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, określa przemoc w rodzinie jako powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, a w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Zjawisko przemocy w rodzinie ma charakter złożony i rozpatrywane jest zarówno w aspekcie, prawnym, psychologicznym jak i społecznym.

Zadaniem obligatoryjnym gmin zgodnie z przywołaną ustawą jest opracowanie i przyjęcie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Rada Gminy Uchwała Nr XXXIX/251/2014 z dnia 6 sierpnia 2014r przyjęła Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020 dla Gminy Tymbark. Kontynuacją programu jest przyjęty Uchwałą Nr XXV/182/2020 z dnia 17 grudnia 2020r. Rady Gminy Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Tymbark na lata 2021-2026.

Koordinatorem działań związanych z realizacją programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tymbarku.

W zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Tymbark został powołany również Zarządzeniem Nr SG 0050.83.2015 Wójta Gminy z dnia 10.06.2015r Zespół Interdyscyplinarny, w którego skład weszli przedstawiciele różnych instytucji (oświaty, pomocy społecznej, policji, sądu, służby zdrowia, GKRPAiN). Celem działań Zespołu Interdyscyplinarnego jest podejmowanie interwencji w przypadku przemocy domowej i uruchamianie właściwych procedur, a także pomoc i wsparcie osób znajdujących się w kryzysowej sytuacji w związku z przemocą domową. Na posiedzeniach Zespołu omawiana jest sytuacja rodzin w których prowadzona jest procedura Niebieskie Karty.

Poniższa tabela przedstawia funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych w latach 2018 -2020 w Gminie Tymbark.

Tabela 16. Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych w Gminie Tymbark w latach 2018 – 2020

		2018 rok	2019 rok	2020 rok	
liczba utworzonych zespołów interdyscyplinarnych		1	1	1	
liczba posiedzeń zespołów		4	4	4	
liczba osób objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych	ogółem	35	22	27	
	w tym kobiety	ogółem	19	15	16
		niepełnosprawne	2	2	1
		w tym starsze	2	5	4
	w tym mężczyźni	ogółem	15	6	10
		niepełnosprawni	0	0	0
		w tym starsi	0	1	1
	w tym dzieci	ogółem	1	1	1
		niepełnosprawne	0	0	0
	liczba rodzin objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych		16	12	14
liczba utworzonych grup roboczych		11	6	11	
liczba posiedzeń grup		31	23	24	
liczba osób objętych pomocą grup roboczych	ogółem	34	22	27	
	w tym kobiety	ogółem	17	15	16
		niepełnosprawne	2	2	1
		w tym starsze	2	5	4
	w tym mężczyźni	ogółem	16	6	10
		niepełnosprawni	0	0	0
		w tym starsi	0	1	1
	w tym dzieci	ogółem	1	1	1
		niepełnosprawne	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie rocznego sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W analizowanym okresie wynika, że Zespół odbył 27 posiedzeń w 2020r i było to o 5 więcej niż w 2019r, również liczba osób objętych pomocą udzieloną przez Zespół była w 2020r większą od 2019. Wynika to z faktu, że w 2020r liczba rodzin objętych procedurą NK była znacząco większa niż w 2019r – zwiększenie wynosiło 80%.

W ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie w latach 2018-2020 członkowie rodzin, w których prowadzona była procedura NK mieli możliwość skorzystania z poradnictwa psychologicznego, prawnego i socjalnego. Tabela 16. Przedstawia dane w tym zakresie.

Tabela 17. Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa w latach 2018 -2020 w Gminie Tymbark.

		2018 rok	2019 rok	2020 rok
Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa	ogółem	17	13	12
	psychologicznego	6	0	1
	prawnego	2	0	1
	socjalnego	4	13	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie rocznego sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy

Z danych z tabeli 16. wynika, że co roku zmniejszała się liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa. W 2020r w związku z sytuacją spowodowaną pandemią Covid -19 dostępność specjalistów była również ograniczona.

Procedura Niebieskie Karty ta obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Interdyscyplinarne podejście do realizacji wymienionej procedury ma na celu zintensyfikowanie działań wszystkich służb na rzecz poprawy sytuacji osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Wspólne opracowanie, przy udziale osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, indywidualnego planu pomocy nie będzie doprowadzało do sytuacji, gdy osobą tą zajmowało się odrębnie kilka instytucji, co w konsekwencji niekiedy skutkowało zniechęceniem, biernością i zmęczeniem osoby doznającej przemocy.

Poniższa tabela przedstawia w analizowanym okresie liczbę postępowań wszczęcia i zakończenia procedur Niebieskie Karty.

Tabela 18. Przedstawia liczbę postępowań – wszczęcia i zakończenia procedur „niebieskie karty” w Gminie Tymbark w latach 2018-2020

		2018 rok	2019 rok	2020 rok
Liczba rodzin objętych procedurą "Niebieskie Karty"		16	12	14
Liczba rodzin wobec których wszczęto procedurę "Niebieskie Karty" w okresie sprawozdawczym		11	6	11
Liczba zakończonych procedur Niebieskie Karty w przypadku:	ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy	7	7	6
	rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań	3	2	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie rocznego sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy

Z danych z tabeli wynika, że w 2019r nastąpił spadek rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty, ale w 2020r wzrost w stosunku do 2019r. Zakończono również procedurę Niebieskie Karty w 2020r w stosunku do 9 rodzin, w których wystąpiła przemoc.

2.1.8 Alkohol – jako uzależnienie.

Głównym problemem uzależnień jest przede wszystkim alkohol. Narodowy Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych definiuje uzależnienie od alkoholu, jako kompleks

zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których picie alkoholu dominuje nad innymi zachowaniami, które miały dla pacjenta poprzednio większą wartość. Głównym objawem zespołu uzależnienia jest pragnienie alkoholu (często silne, czasami przemożne). Na ostateczne rozpoznanie uzależnienia, pozwala identyfikacja trzech lub więcej następujących cech lub objawów występujących łącznie przez pewien czas w ciągu ostatniego roku (picia):

- Silne pragnienie lub poczucie przymusu picia („głód alkoholowy”).
- Upośledzona zdolność kontrolowania zachowań związanych z pićm (trudności w unikaniu rozpoczęcia picia, trudności w zakończeniu picia do wcześniej założonego poziomu, nieskuteczność wysiłków zamierzających do zmniejszenia lub kontrolowania picia).
- Fizjologiczne objawy stanu odstawienia pojawiającego się, gdy picie alkoholu jest ograniczone lub przerywane albo używanie alkoholu lub pokrewnie działających substancji (np. leków) w celu złagodzenia ww. objawów, uwolnienie się od nich lub uniknięcia ich.
- Zmieniona (najczęściej zwiększona) tolerancja alkoholu, potrzeba spożycia większych dawek dla wywołania oczekiwanego efektu.
- Z powodu picia alkoholu narastające zaniedbywanie alternatywnych źródeł przyjemności lub zainteresowań, zwiększona ilość czasu przeznaczona na zdobywanie alkoholu lub jego picie, bądź uwolnienia się od następstw jego działania.
- Uporczywe picie alkoholu mimo oczywistych dowodów występowania szkodliwych następstw picia.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy.

W szczególności zadania te obejmują:

- Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem,
- Udzielanie rodzinom, w których występuje problem alkoholowy lub problem narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz problemów narkomanii,
- Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i art.

15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,

- Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zadania te wykonuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii w Tymbarku prowadzi swoją działalność na podstawie Zarządzenia Wójta Gminy powołującego członków Komisji oraz Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkomanii przyjmowanego corocznie Uchwałą Rady Gminy.

Podstawowymi celami Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkomanii jest zapobieganie powstawaniu problemów uzależnień zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży głównie poprzez promocję zdrowego, bezpiecznego stylu życia. Celem programu jest również działalność edukacyjno – informacyjna. Program obejmuje zmniejszanie problemów już istniejących związanych z uzależnieniami, ma na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez wspieranie programów i placówek profilaktyczno – terapeutycznych.

Program realizowany jest przez Wójta Gminy Tymbark, Gminną Komisję do Spraw Rozwiązywania problemów Alkoholowych i Narkomanii, Szkoły, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tymbarku oraz przy współpracy z Policją, instytucjami i stowarzyszeniami według właściwości wynikających z przepisów i realizowanych przez te jednostki zadań.

Do osiągnięcia powyższych celów zostają podjęte następujące zadania:

1. Diagnozowanie sytuacji w Gminie Tymbark w zakresie problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i zażywaniem substancji psychoaktywnych.
2. Zwiększeniem dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych.
3. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe lub uzależnienie od substancji psychoaktywnych, pomocy psychologicznej, prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży.
5. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.
6. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów ustaw o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz przeciwdziałaniu narkomanii.

Tabela 19. Działalności GKRPAiN w latach 2018-2020

	2018r	2019r	2020r
Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	5	4	4
Liczba posiedzeń Komisji	20	22	15
Liczba osób uzależnionych od alkoholu, z którymi Gminna Komisja współpracowała z zwalczaniu uzależnienia	17	8	7
Liczba osób, które dobrowolnie poddały się leczeniu od uzależnienia	9	3	3
Liczba osób uzależnionych, wobec których Gminna Komisja wystąpiła do Sądu o leczenie odwykowe	5	4	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GKRPAiN w Tymbarku

W analizowanym okresie można stwierdzić, że Komisja w 2019r miała najwięcej posiedzeń, natomiast w 2018r prowadziła najwięcej spraw dotyczących osób uzależnionych, a także w tym też roku najwięcej osób podało się dobrowolnemu leczeniu od uzależnienia, jak również Komisja skierowała najwięcej wniosków do Sądu o leczenie odwykowe.

Komisja w analizowanym okresie prowadziła również działania profilaktyczne w kierunku przeciwdziałania narkomani, nie prowadziła działań z osobami uzależnionymi od narkotyków czy dopalaczy.

2.1.9 Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku, o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. W myśl w/w ustawy, piecza zastępcza sprawowana jest w formie rodzinnej (rodzina zastępcza) i instytucjonalnej (placówki opiekuńczo-wychowawcze). Rodzinna piecza zastępcza jest formą zapewnienia opieki dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej. Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu i po uzyskaniu zgody rodziców zastępczych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1. rodzina zastępcza:
2. spokrewniona

3. niezawodowa
4. zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna
5. rodzinny dom dziecka

Gmina zobligowana jest w/w ustawą do podejmowania działań mające na celu udzielenie pomocy i wsparcia rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo -wychowawcze. W tym celu Rada Gminy przyjęła Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Tymbark na lata 2018-2020, oraz Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021 - 2023 którego realizatorem jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Gmina jako podmiot odpowiedzialny za pracę z rodziną biologiczną wspiera rodzinę, a umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej jest ostatecznością. Wspieranie rodziny polega w szczególności na analizie sytuacji rodziny oraz środowiska rodzinnego, a także analizie i pomocy w zaistniałym kryzysie w rodzinie, wzmocnieniu roli funkcji rodziny, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, pomoc w integracji rodziny, przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji rodziny.

Rodziny mające problem opiekuńczo - wychowawczy mogą otrzymują pomoc w formie asystenta rodziny. Asystent prowadzi pracę z rodziną poprzez realizację planu pracy we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, udzielaniem pomocy w poprawie sytuacji życiowej rodziny – zwłaszcza w prowadzeniu gospodarstwa domowego, udzielaniem pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych oraz wspieraniem aktywności społecznej rodziny, udzielaniem pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej, motywowaniu do udziału w zajęciach grupowych mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych, udzielanie wsparcia dzieciom, podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tymbarku w latach 2018-2020 zatrudniał 1 asystenta rodziny w wymiarze ½ etatu. W poniższej tabeli przedstawiono liczbę rodzin w poszczególnych latach, które były pod opieką asystenta. Z danych wynika, że liczba tych rodzin utrzymuje się na podobnym poziomie.

Tabela 20. Liczba rodzin korzystających z usług asystenta rodziny w Gminie Tymbark w latach 2018-2020

Lp.	Informacje	2018r	2019r	2020r
1.	Liczba asystentów rodziny	1	1	1
2.	Liczba rodzin korzystających z usług asystenta rodziny:	6	7	8
	w tym zobowiązane przez Sąd	1	2	1
	w tym biologicznych mających dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych	1	1	1
3.	Liczba dzieci w rodzinach korzystających z usług asystenta rodziny	18	23	24
4.	Liczba dzieci umieszczona w pieczy zastępczej	1	1	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Analizując dane z tabeli 19 wynika, że liczba rodzin z którymi współpracuje asystent co roku wzrasta. Dobrą informacją jest fakt, że od 2020r Ośrodek nie ponosi kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, udziela wsparcia rodzinom zmagającym się z bezradnością opiekuńczo-wychowawczą. W ramach ustawy o pomocy społecznej z tej formy pomocy skorzystało w 2020 roku o 7 rodzin więcej niż w 2019r. Dane liczbowe zostały przedstawione punkcie 2.1.11 Diagnoza problemów społecznych z perspektywy GOPS.

Tabela 21. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w latach 2018-2020

	2018r	2019r	2020r
	liczba rodzin	liczba rodzin	liczba rodzin
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	5	3	11

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Na terenie Gminy Tymbark w latach 2018 -2019 było 2 rodziny zastępcze spokrewnione (łącznie 4 dzieci), a w 2020r jedna rodzina z jednym dzieckiem i jedna rodzina z trójką dzieci.

2.1.10 Bezpieczeństwo publiczne.

Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa społeczności lokalnej jest jednym z podstawowych mierników ocenianych działań podejmowanych przez Policję. Działania muszą być oparte o współpracę wszystkich instytucji, organizacji i podmiotów uczestniczących

i odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa, a w szczególności samorządów terytorialnych, społeczności lokalnych, organizacji pozarządowych i wymiaru sprawiedliwości.

Za bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Limanowej za pośrednictwem Komisariatu Policji w Tymbarku z siedzibą w Zawadce.

Tabela 22. Przetawia przestępczość na terenie Gminy Tymbark w latach 2018-2020.

KATEGORIE PRZESTĘPSTW	2018r	2019r	2020r*
Interwencje z udziałem nieletnich	64	47	49
Włamania	5	2	1
Kradzież	3	7	0
Kolizje	85	98	58
Samobójstwa	0	1	0
Nałożenie mandatów karnych za wykroczenia w ruchu drogowym	287	370	251
Osoby zatrzymane do wytrzeźwienia	4	1	0
Nietrzeźwi kierujący	8	6	2

Źródło: dane opracowane na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Limanowej

* dane za III kwartały 2020r

Analizując powyższe dane można stwierdzić, że utrzymują się na podobnym poziomie. W świetle tych danych Gmina Tymbark jest gminą bezpieczną dla mieszkańców.

2.1.11 Pomoc Społeczna

W Gminie Tymbark zadania w zakresie pomocy społecznej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Tymbarku.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej oraz z statutem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tymbarku Ośrodek prowadzi wielokierunkową działalność mającą na celu zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, umożliwiając im bytowanie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Ośrodek dąży w miarę możliwości do doprowadzenia do życiowego usamodzielnienia, integracji ze środowiskiem oraz umożliwienia osobom i rodzinom przewyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać sami wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zadania w zakresie pomocy społecznej obejmują w szczególności:

- 1) przyznawanie i wypłacanie świadczeń z pomocy społecznej,
- 2) pracę socjalną,

- 3) prowadzenie i rozwijanie niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- 4) analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- 5) realizację zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych,
- 6) rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Do zadań własnych Gminy Tymbark o charakterze obowiązkowym realizowanych przez Ośrodek należą:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 10) praca socjalna;
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
- 13) dożywianie dzieci;
- 14) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 15) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca Gminy w tym domu;

- 16) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
- 19) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- 20) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych Gminy Tymbark realizowanych przez Ośrodek należą:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- 4) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- 5) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

Zadania z zakresu administracji rządowej zlecone Gminie Tymbark realizowane przez Ośrodek obejmują:

- 1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
- 3) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 4) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a ustawy o pomocy społecznej,

6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

7) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Przy realizacji zadań Ośrodek może współpracować na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi, stowarzyszeniami, fundacjami, kościołem katolickim i innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz innymi podmiotami.

2.1.12 Diagnoza problemów społecznych z perspektywy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa. Zadania pomocy społecznej są określone Ustawą z dnia 12 marca 2004 roku. Zgodnie z jej postanowieniem, głównym celem pomocy społecznej ma być umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie takich sytuacji życiowych, którym nie są w stanie podołać przy użyciu własnych środków, możliwości i uprawnień. Realizacja zadań została podzielona tutaj pomiędzy organy administracji publicznej. Ogólne zadania (strategiczne) związane z realizacją polityki społecznej wykonuje województwo. Powiat odpowiada za zadania o charakterze specjalistycznym. Natomiast gmina realizuje tzw. usługi podstawowe, czyli np. kierowanie do Domów Pomocy Społecznej, pomoc rzeczowa, zasiłki celowe przyznawane na zaspokojenie podstawowych potrzeb, udzielanie schronienia i posiłku, zasiłki na pokrycie wydatków powstałych w skutek zdarzeń losowych itd.

Na terenie Gminy Tymbark zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tymbarku. Na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej osobom i rodzinom udziela się świadczeń społecznych w szczególności z powodu:

1. ubóstwa,
2. sieroctwa,
3. bezdomności,
4. bezrobocia,
5. niepełnosprawności,
6. długotrwałej lub ciężkiej choroby,
7. przemocy w rodzinie,
- 7a. potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
8. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
9. bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
10. (uchylony),

11. trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
12. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
13. alkoholizmu lub narkomani,
14. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej
15. klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W tabeli poniżej przedstawiono liczbę świadczeń przyznanych beneficjentom Ośrodka w latach 2018–2020 z uwzględnieniem powodów udzielanej pomocy wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej.

Tabela 23. Liczba świadczeń w latach 2018-2020 z uwzględnieniem powodów wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej.

Rodzaj pomocy udzielony z powodu	Liczba świadczeń w 2018r	Liczba świadczeń w 2019r.	Liczba świadczeń w 2020r.
ubóstwa	9	10	8
sieroctwo	0	0	0
bezdomność	2	2	1
bezrobocie	39	35	37
niepełnosprawność	53	43	34
długotrwała lub ciężka choroba	33	27	26
przemoc w rodzinie	0	0	0
bezzradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego	5	3	11
brak umiejętności w przystosowaniu się do życia młodzieży po opuszczeniu placówki opiekuńczo-wychowawczej	0	0	0
trudności w integracji osób, które otrzymały statut uchodźcy	0	0	0
trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	1
alkoholizm lub narkomania	3	2	2
zdarzenia losowe i sytuacja kryzysowa	16	2	17
klęski żywiołowe lub ekologiczne	0	0	6
ochrony macierzyństwa (wielodzietność)	54	47	42

Źródło: dane własne GOPS.

Analizując dane z tabeli 21 można stwierdzić, że świadczenia przyznawane przez Ośrodek w poszczególnych latach są na podobnym poziomie, nie zaobserwowano znaczących wzrostów lub zmniejszeń liczby świadczeń. Wzrost świadczeń zanotowano w zakresie pomocy spowodowanej przesłanką klęski żywiołowej lub ekologicznej w 2020r – należy jednak tą przesłankę brać indywidualnie jako dane statystyczne za dany rok ponieważ nie jesteśmy w stanie przewidzieć czy sytuacja np. w formie podtopień spowodowanych ulewnymi deszczami powtórzy się w kolejnym roku. Zauważa się również u rodzin zwiększenie problemu tj. bezzradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego jest to spowodowane w związku z obecną

sytuacją ekonomiczno – gospodarczą w kraju w związku pandemią Covid-19. Zmienia się również znacząco liczba osób w rodzinach, ponieważ pełnoletnie dzieci zakładają nowe rodziny i migrują zarobkowo.

Podstawowymi działaniami wobec beneficjentów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jest udzielanie im pomocy finansowej i niefinansowej.

Tabela. 24 Liczb rodzin, którym przyznano pomoc finansową i liczba świadczeń w okresie 2018–2020.

Rodzaj świadczenia	2018 liczba rodzin liczba świadczeń	2019 liczba rodzin liczba świadczeń	2020 liczba rodzin liczba świadczeń
Zasilek stały	6	6	5
	53	50	51
Zasilek okresowy	23	11	20
	100	70	110
Zasilek celowy	47	56	46
	59	60	61
Zasilek celowy w ramach programu dożywiania	23	20	58
	42	24	97
Posilek w ramach programu dożywiania.	161	150	46
	22 364	18 324	6 884
Schronienie	2	2	1
	58	480	6
Odpłatność gminy za pobyt w DPS	7	10	13
	55	75	89
Wspieranie rodziny – asystent rodziny	6	7	7
	25	58	67
Usługi opiekuńcze	9	10	7
	1 480	1 811	1 309
Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	6	4	4
	1 606	1 328	1 290
Wynagrodzenie opiekuna prawnego	13	14	13
	130	146	154
Praca socjalna	113	113	92
	477	339	342

Źródło: dane własne GOPS

Z powyższej tabeli wynika, że zarówno liczba świadczeń w ramach pomocy finansowej, jak również rzeczowej w okresie 2018–2020 roku znacząco uległa zmianie. Wzrost nastąpił przede wszystkim w świadczeniach: zasilek celowy, odpłatność za DPS, usługi opiekuńcze zwykle oraz w liczbie wynagrodzeń dla opiekunów prawnych.

Analizując liczbę osób przebywających w DPS w badanym okresie do liczby świadczeń możemy jednoznacznie stwierdzić wzrost. Spowodowane jest to umieszczeniem 3 nowych osób w DPS w 2020r. Ta forma pomocy jest realizowana tylko w sytuacjach koniecznych.

Kolejne zestawienie przedstawia wysokość środków finansowych (w zł) wydatkowanych w latach 2018–2020 na realizację świadczeń dla beneficjentów ośrodka.

Tabela 25. Przedstawia wysokość środków finansowych (w zł) wydatkowanych w latach 2018–2020 na realizację świadczeń dla beneficjentów ośrodka

Rodzaj świadczenia	2018 środki finansowe	2019 środki finansowe	2020 środki finansowe
Zasilek stały	30 546	31 733	31 137
Zasilek okresowy	40 945	32 850	53 160
Zasilek celowy (w tym celowy, celowy losowy, celowy – kłeska żywiolowa)	44 617	31 870	50 470
Zasilek celowy w ramach programu dożywiania	11 419	14 482	65 279
Posilek w ramach programu dożywiania	66 738	56 753	23 505
Schronienie	11 787	6 475	3 000
Odpłatność gminy za pobyt w DPS	137 250	192 289	229 451
Wspieranie rodziny (koszt zatrudnienie asystent rodziny i opłata za pobyt w Ośrodku Wychowawczym Małoletniego)	26 729	25 668	29 547
Wynagrodzenie opiekuna prawnego	36 500	44 992	49 024
Usługi opiekuńcze	33 234	38 009	26 369
Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	39 318	59 760	58 038

Źródło: dane własne GOPS

Z tabeli wynika, że wydatki na realizację świadczeń finansowych czy niefinansowych w 2020 r. mają tendencję zarówno wzrostową jak i zniżkową w stosunku do lat wcześniejszych. W wymienionych świadczeniach nie uwzględniono pracy socjalnej wykonywanej przez pracowników socjalnych, ponieważ jest to świadczenie finansowane w ramach wynagrodzenia za pracę.

Pracownicy Ośrodka, realizując ustawę o pomocy społecznej, nie tylko podejmują działania w kierunku przyznawania świadczeń finansowych czy rzeczowych na rzecz beneficjenta, ale również realizują inne zadania wynikające z ustaw np. o przeciwdziałaniu przemocy

w rodzinie czy ustawy o wspieraniu rodziny. Działania te zostały szczegółowo opisane w punktach: 2.1.7 i 2.1.9.

Pracownicy Ośrodka podejmują również szereg działań mających na celu udzielenia pomocy i wsparcia seniorom zamieszkującym naszą Gminę. Pomoc ta jest udzielana zarówno w formie świadczeń finansowych – zasiłki celowe z przeznaczeniem na zakup leków, opału, opłat za rachunki, a także w formie świadczeń niefinansowych tj. usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych oraz umieszczania w Domu Pomocy Społecznej. Dane dotyczące tych działań były omówione w Tabeli 24 i 25.

Nadmienić należy, że w 2020r Ośrodek realizował program Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej z tej formy pomocy asystenta osoby niepełnosprawnej skorzystał 1 senior. Pomoc ta polegała na towarzyszeniu seniorowi w załatwianiu spraw urzędowych, w zakupach, w aktywnym wypoczynku (np. spacer), w czynnościach dnia codziennego. Udział w programie był bezpłatny. Również dla poprawy jakości życia seniorów Ośrodek realizował w okresie X-XII' 2020r program rządowy „Wspieraj Seniora” pomoc seniorom zgłaszającym się do Ośrodka polegała na dostarczeniu zakupów (art. spożywcze, chemiczne, leki), załatwieniu spraw urzędowych, umówieniu wizyty lekarskiej itp. w związku z sytuacją spowodowaną pandemią Covid -19. Z programu skorzystało 10 seniorów.

W analizowanym okresie 2018 - 2020r Ośrodek realizował Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ). Program współfinansowany był ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD), Podprogram 2018, 2019 i 2020. Podprogramy realizowane były przy współpracy z Caritasem Archidiecezji Krakowskiej. Uczestniczyło w nim w co roku ok. 10 Seniorów. Pomoc polegała na otrzymaniu przez mieszkańców produktów żywnościowych zgodnie z wytycznymi programu.

Również co roku m-cu grudniu w analizowanym okresie przed Świątami Bożego Narodzenia była zorganizowana akcja pod nazwą „Paczka świąteczna” dla osób samotnych i niepełnosprawnych, w tym seniorów. Zostało obdarowane corocznie ok. 61 osób zamieszkujących naszą Gminę. Do każdej paczki dołączany był stroik świąteczny wykonany przez uczniów Szkoły Podstawowej w Podłopieniu. Powyższa akcja przyniosła wiele radości i zadowolenia u osób obdarowanych pozwalając im godnie spędzić ten radosny czas.

W miesiącu grudniu od kilku lat jest organizowane cyklicznie spotkanie Opłatkowe dla Seniorów w 2018 i 2019r w spotkaniu uczestniczyło ok. 120 osób, w 2020r w związku z sytuacją spowodowaną rozpowszechnianiem się wirusa COVID – 19 nie zostało zorganizowane spotkanie opłatkowe dla Seniorów Gminy Tymbark. W zamian zorganizowano akcję „Kartka świąteczna dla Seniora”. Kartki z życzeniami świątecznymi zostały przesłane do 200 Seniorów zamieszkujących Gminę Tymbark.

Ponadto Ośrodek organizuje również spotkania w formie warsztatów, wykładów dla Seniorów współpracując z tym zakresie z Biblioteką Publiczną w Tymbarku i GKRPAiN.

Biblioteka Publiczna w Tymbarku jako jednostka kulturalna Gminy organizuje również spotkania, warsztaty zarówno dla Seniorów jak również spotkania międzypokoleniowe. Cyklicznie organizowane są wycieczki krajoznawcze dla Seniorów.

Ośrodek realizuje również zadania z zakresu administracji rządowej zlecone na podstawie ustaw samorządom gminnym do realizacji. Takimi zadaniami są zadania z ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy państwu w wychowywaniu dzieci, ustawy o zasiłku dla opiekuna, ustawy o pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów oraz programów rządowych *Dobry Start* czy *Karta Dużej Rodziny*.

Tabela 26. Środki finansowe wydatkowane w ramach zadań zleconych w latach 2018–2020

Rodzaj świadczenia	2018/kwota w zł	2019/kwota w zł	2020/kwota w zł
Świadczenia rodzinne	2 749 059	2 595 583	2 512 624
Fundusz alimentacyjny	64 250	77 662	100 655
Świadczenia wychowawcze	5 991 183	7 341 392	8 667 055
Program Dobry Start	304 750	304 730	304 110
Program Karta Dużej Rodziny	0	870	578
Razem:	9 109 242	10 628 945	11 585 022

Źródło: dane własne GOPS

Z powyższej tabeli można wskazać, że środki finansowe na realizację zadań zleconych w ramach administracji rządowej ulegają zwiększeniu w stosunku do 2019 r. Obniżenie wypłaty świadczeń nastąpiło jedynie w świadczeniach rodzinnych spowodowane jest to niskim kryterium dochodowym na osobę w rodzinie tj. 674,00 zł (gdy członkiem rodziny jest dziecko z niepełnosprawnością kryterium wynosi 774,00 zł/osobę w rodzinie) przy równoczesnym wzroście płacy minimalnej. Wzrost wypłat świadczeń nastąpił w funduszu alimentacyjnym oraz w świadczeniach wychowawczych w związku ze zmianą ustawy od 1.07.2019 r. Porównując realizację programu *Dobry Start* możemy wskazać, że liczba osób uprawnionych w 2020 r. pozostaje na poziomie roku ubiegłego.

Tabela 27. Liczb rodzin pobierających świadczenia ŚR i FA, ŚW i Dobry Start w latach 2018–2020

Rodzaj świadczenia	2018/Liczba rodzin/Liczba uprawnionych	2019/Liczba rodzin/Liczba uprawnionych	2020/Liczba rodzin/Liczba uprawnionych
Świadczenia rodzinne	566	418	458
	1040	1028	890
Fundusz alimentacyjny	9	12	13
	12	17	19
Świadczenia wychowawcze	588	783	777
	1039	1468	1517
Program Dobry Start	586	586	595
	983	983	981
Program Karta Dużej Rodziny	0	118	68
	0	357	205

Źródło: dane własne GOPS

W realizacji ŚR i opiekuńczych zmniejszyła się w stosunku do roku 2018 - 2019 liczba rodzin. Nieznacząco zmniejszyła się również liczba uprawnionych do tych świadczeń. Natomiast zwiększyła się liczba rodzin i liczba uprawnionych do ŚW 500+ w stosunku do 2018r.

2.1.13 Analiza SWOT

Jedną z metod przy określaniu priorytetów rozwojowych jest coraz powszechniej stosowana w pracach nad strategią analiza SWOT. Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Analizę tę można z powodzeniem zastosować do dowolnego przedsięwzięcia, włącznie z programowaniem strategicznym.

Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych.

Analiza SWOT została przygotowana w miejscowym Ośrodku Pomocy Społecznej. Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- * **siły** – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- * **słabości** – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- * **szanse** – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,

* **zagrożenia** – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Wynik prac obrazują prezentowane poniżej zestawienia. Dodać należy, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

Wyniki analiz mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń z zakresu problemów społecznych i polityki społecznej w zakresie: demografii, osób uzależnionych, rodziny i dzieci, seniorów, osób niepełnosprawnych, osób bezdomnych, świadczeniu usług z zakresu pomocy społecznej, służb pomocy społecznej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • dobre rozpoznanie przez władze samorządowe i jednostki podległe istniejących problemów społecznych w gminie, • systematyczna współpraca jednostek oświatowych, kulturalnych z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej • dobrze zorganizowana infrastruktura przedszkolna i szkolna, • funkcjonowanie obiektów sportowych i placów zabaw, • cykliczne organizowanie imprez kulturalnych dla mieszkańców, • dodatni przyrost naturalny, • dostrzeganie przez władze lokalne problematyki związanej ze starzeniem się mieszkańców gminy i chęć podejmowania działań o charakterze wspierającym • dostęp do usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, • dobrze przekazywana informacja o możliwościach uzyskania pomocy z zakresu pomocy społecznej, • stopniowy spadek ogólnej liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, • realizacja programów gminnych, krajowych, unijnych mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców Gminy, • realizowanie działań zapobiegających dysfunkcją rodziny, • wykwalifikowana kadra ośrodka pomocy społecznej, • prawidłowe wykorzystanie środków finansowych pochodzących ze zezwoleń na sprzedaż alkoholu, 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca liczba instytucji wspierających seniorów brak np. Klubu Seniora • zmiana modelu rodziny wielopokoleniowej na jedno-, dwupokoleniową, • brak możliwości kontynuacji aktywności zawodowej przez osoby starsze, • niski poziom życia osób starszych; • ograniczony dostęp do specjalistów opieki medycznej na terenie gminy, • utrzymujący się wskaźnik bezrobocia w gminie, • ograniczona działalność pracowników socjalnych w kierunku aktywizacji osób bezrobotnych, • istnienie barier utrudniających pełen udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, • nierównomierna i niewystarczająca oferta pomocy osobom niepełnosprawnym, • niski poziom zatrudnienia osób z niepełnosprawnością, • brak mieszkania chronionego w gminie, • niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych i komunalnych na terenie gminy, • problem uzależnienia od internetu i występowania zjawiska cyberprzemocy zarówno u dzieci, młodzieży i dorosłych, • problem z diagnostyką zjawiska narkomanii i uzależnień od używek np. dopalacze, energetyki na terenie gminy, • brak grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych na terenie gminy, • brak oferty spędzania czasu wolnego dla młodzieży,

<ul style="list-style-type: none"> • dobra współpraca z policją, służbą zdrowia, organizacjami pozarządowymi, Kościołem, jednostkami realizującymi zadania pomocy społecznej na terenie gminy, powiatu 	
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<ul style="list-style-type: none"> • działania w kierunku utworzenia Klubu Seniora, • możliwość korzystania z programów z zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków krajowych i unijnych, • aktywizacja seniorów, • aktywizacja osób z niepełnosprawnościami, • współpraca z instytucjami i specjalistami w zakresie przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, niepełnosprawności, wspierania rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, • promocja gminy - działania wspierające mieszkańców w zakresie prowadzenia przedsiębiorczości, 	<ul style="list-style-type: none"> • niewydolność system opieki zdrowotnej, • negatywne stereotypy dotyczące potrzeb i funkcjonowania osoby starszej w społeczeństwie – wykluczenie społeczne, • wzrost liczby osób samotnych, • infrastruktura niedostosowana do osób starszych, niepełnosprawnych, • rosące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, w tym całodobowe usługi opiekuńcze wynikające ze starzenia się społeczeństwa i nabycia niepełnosprawności, • utrzymująca się stopa bezrobocia, • migracja zarobkowa młodych osób do większych aglomeracji, • zagrożenie funkcjonowania rodziny w związku z problemem uzależnień, bezrobociem, przemocą, migracją zarobkową, • negatywne wzorce zachowań (agresja, przemoc, uzależnienie)brane z internetu, mediów społecznościowych, • łatwy dostęp do substancji psychotropowych dla osób z coraz to młodszych grup wiekowych, • ograniczenia prawne oraz brak stabilności przepisów, brak jednoznacznej interpretacji, • zwiększenie zadań własnych i zleconych do realizacji przez pracowników jednostki pomocy społecznej bez zabezpieczenia środków finansowych na obsługę zleconego zadania,

ROZDZIAŁ III.

3.1 MISJA I PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYCH STRATEGIĄ

Celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tymbark jest wyznaczenie priorytetowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania określonych problemów społecznych oraz poprawa sytuacji mieszkańców. Punktem wyjścia dla opracowania strategii jest diagnoza stanu faktycznego, analiza danych wynikających ze specyfiki gminy. Zebrany materiał źródłowy pozwolił wskazać najważniejsze problemy społeczne w gminie.

Realizacja zadań zawartych w strategii planowana jest na lata 2021 – 2026.

W Strategii wyróżniono:

1. **misję gminy**- stanowi cel nadrzędny przy planowaniu działań rozwojowych w gminie;
2. **cele strategiczne**- wskazują najważniejsze obszary, których wsparcie jest niezbędne dla rozwiązywania problemów społecznych w gminie,
3. **cele operacyjne**- są celami szczegółowymi dla celów strategicznych, zawierają propozycje kierunków działań niezbędnych do osiągnięcia poszczególnych celów operacyjnych.

Misją Gminy Tymbark na lata 2021-2026 jest podniesienie jakości życia mieszkańców Gminy poprzez wzrost aktywności i integracji społeczności lokalnej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Przyjęto następujące cele strategiczne:

Cel strategiczny I: Wzmocnienie systemu wsparcia dla osób starszych, długotrwale chorych i niepełnosprawnych

Cel strategiczny II: Tworzenie sprzyjających warunków rozwoju dla rodzin z dziećmi.

Cel strategiczny III: Zapobieganie marginalizacji społecznej spowodowanej bezrobociem, ubóstwem i uzależnieniami oraz ich skutkom

Cel strategiczny IV: Aktywna integracja społeczności lokalnej

W ramach celów strategicznych przyjęto następujące kierunki działań:

Cel strategiczny I: Wzmocnienie systemu wsparcia dla osób starszych, długotrwale chorych i niepełnosprawnych:

1. Stały monitoring sytuacji demograficznej gminy,
2. Aktywizacja społeczna osób niepełnosprawnych lub długotrwale chorych,
3. Rozwój systemu wsparcia dla seniorów,

Cel strategiczny II: Tworzenie sprzyjających warunków rozwoju dla rodzin z dziećmi:

1. System wsparcia i opieki nad rodziną i dzieckiem,
2. Zapobieganie przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie,

Cel strategiczny III: Zapobieganie marginalizacji społecznej spowodowanej bezrobociem, ubóstwem i uzależnieniami oraz ich skutkom

1. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych oraz zapobieganie zjawisku długotrwałego bezrobocia oraz eliminowanie jego negatywnych skutków,
2. Bezpieczeństwo socjalne osób ubogich,
3. Profilaktyka uzależnień oraz wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem uzależnień,

Cel strategiczny IV: Aktywna integracja społeczności lokalnej:

1. Budowa społeczeństwa obywatelskiego gminy.

Wprowadzanie zmian społecznych na terenie gminy Tymbark, poprzez realizację celów i zadań strategicznych, zaowocuje ograniczeniem skutków rozpoznanych problemów społecznych, intensyfikacją rozwoju społecznego w gminie oraz poprawą jakości życia mieszkańców. Prognozuje się, że realizowane działania zaktywizują i zachęcą mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych.

Wdrożenie strategii ma na celu:

- 1) poprawę jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych w gminie,
- 2) wzmocnienie pozycji rodziny w społeczności lokalnej,
- 3) zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie,
- 4) zmniejszenie rozmiaru problemu uzależnień w rodzinie,
- 5) integrację i aktywizację społeczną mieszkańców gminy.

Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

3.2 CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tymbark na lata 2021 - 2026 opierać będzie na realizacji czterech celów strategicznych:

CEL STRATEGICZNY I : Wzmocnienie systemu wsparcia dla osób starszych, długotrwale chorych i niepełnosprawnych

CEL OPERACYJNY 1: Stały monitoring sytuacji demograficznej gminy,

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- 1) Stały monitoring sytuacji demograficznej gminy.
- 2) Diagnozowanie liczby seniorów, niepełnosprawnych lub długotrwale chorych.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

✓ liczba przeprowadzonych raportów

Jednostka realizująca: Urząd Gminy, GOPS

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

CEL OPERACYJNY 2: Aktywizacja społeczna osób niepełnosprawnych lub długotrwale chorych

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- 1) Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych lub długotrwale chorych;
- 2) Pomoc finansowa i rzeczowa dla osób niepełnosprawnych lub długotrwale chorych,
- 3) Zintegrowane działania instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów osób dotkniętych długotrwale chorobą oraz osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi,

- 4) Organizacja środowiskowych form wsparcia i integracji,
- 5) Działalność wolontariacka na rzecz osób niepełnosprawnych lub długotrwale chorych,
- 6) Umożliwianie osobom niepełnosprawnym lub długotrwale chorych aktywnego udziału w działalności sportowej i kulturalnej gminy,
- 7) Likwidacja barier m.in. architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych, utrudniających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym przy współpracy z innymi instytucjami.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba działań podjętych wspólnie z organizacjami pozarządowymi;
- ✓ liczba mieszkańców angażująca się w wolontariat;
- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności;
- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu z powodu długotrwałej choroby
  - ✓ liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy niepełnosprawnym i przewlekle chorym;
  - ✓ liczba inicjatyw skierowanych do osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych.

Jednostka realizująca: Urząd Gminy, Biblioteka Publiczna, GOPS

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PFRON, PCPR

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

CEL OPERACYJNY III: Rozwój systemu wsparcia dla seniorów

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- 1) Zwiększanie dostępności usług opiekuńczych dla osób starszych,
- 2) Kierowanie osób starszych potrzebujących opieki do domów pomocy społecznej,
- 3) Utworzenie mieszkania chronionego,
- 4) Udzielanie wsparcia osobom spełniającym kryteria ustawowe do pobytu w mieszkaniu chronionym,

- 5) Działalność wolontariacka na rzecz seniorów,
- 6) Organizacja wydarzeń oraz podejmowanie działań promujących integrację wewnątrz i między pokoleniową,
- 7) Wsparcie i promocja aktywności kulturalnej, fizycznej i rekreacyjnej osób starszych, w tym organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, wycieczek, zajęć i warsztatów;
- 8) Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i ich rodzinom;
- 9) Praca socjalna z osobami starszymi.
- 10) Utworzenie Klubu Seniora w Gminie Tymbark.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy osobom starszym;
- ✓ liczba inicjatyw skierowanych do osób starszych;
- ✓ liczba mieszkańców angażująca się w wolontariat;
- ✓ liczba działań podjętych wspólnie z organizacjami pozarządowymi na rzecz seniorów.

Jednostka realizująca: Urząd Gminy, Oświata, Biblioteka Publiczna, GOPS

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PFRON, PCPR, ośrodek zdrowia

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

CEL STRATEGICZNY II: Tworzenie sprzyjających warunków rozwoju dla rodzin z dziećmi.

CEL OPERACYJNY 1 – Efektywny system wsparcia i opieki nad rodziną i dzieckiem

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- 1) Realizacja i kontynuacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny,
- 2) Realizacja działań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- 3) Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, pikników rodzinnych, spektakli, wycieczek i innych działań mających na celu integrację rodzin,

- 4) Systematyczna współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół oraz rozwijania współpracy z rodzicami,
- 5) Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwijanie oferty sportowej i kulturalnej ,
- 6) Rozwój sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży działających w formie opiekuńczej, specjalistycznej lub pracy podwórkowej (np. koła zainteresowań, świetlice, kluby, ogniska wychowawcze, lub specjalistycznej, pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę),
- 7) Kontynuowanie, wzbogacenie istniejących programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa,
- ✓ liczba rodzin korzystających z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego,
- ✓ liczba dzieci korzystających z zajęć świetlic,
- ✓ liczba klubów i stowarzyszeń sportowych.

Jednostka realizująca: Urząd Gminy, GOPS, GKRPA, Oświata

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, ośrodki zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościoły,

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

CEL OPERACYJNY 2– Zapobieganie przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- 1) Realizacja i kontynuacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na terenie Gminy Tymbark,
- 2) Informowanie o podmiotach i miejscach świadczących pomoc ofiarom przemocy domowej,
- 3) Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- 4) Zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego,

5) Współpraca z innymi podmiotami działającymi na terenie powiatu, województwa mająca na celu realizację działań zmierzających do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie,

6) Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem poprzez: organizację akcji lokalnych lub przyłączenie się do ogólnokrajowych kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

✓ liczba założonych Niebieskich Kart;

✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie.

Jednostka realizująca: GOPS, GKRPA,

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, ośrodki zdrowia, Policja, placówki oświatowe, sądy i prokuratura

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

CEL STRATEGICZNY III: Zapobieganie marginalizacji społecznej spowodowanej bezrobociem, ubóstwem i uzależnieniami oraz ich skutkom

CEL OPERACYJNY 1: Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych oraz zapobieganie zjawisku długotrwałego bezrobocia, a także eliminowanie jego negatywnych skutków

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

1) Stałe monitorowanie i podejmowanie działań aktywizujących na rzecz osób bezrobotnych we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy,

2) Udostępnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, stażach, organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego,

3) Pomoc materialna osobom i rodzinom dotkniętym długotrwałym bezrobociem,

4) Prowadzenie pracy socjalnej na rzecz osób bezrobotnych i ich rodzin, w oparciu o zawieranie i realizowanie kontraktów socjalnych.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

✓ liczba bezrobotnych, w tym liczba bezrobotnych kobiet;

✓ liczba bezrobotnych długoterminowych;

- ✓ liczba bezrobotnych bez wykształcenia średniego;
- ✓ liczba bezrobotnych poniżej 25 r.ż.;
- ✓ liczba bezrobotnych niepełnosprawnych;
- ✓ liczba programów skierowanych do osób bezrobotnych;
- ✓ liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia.

Jednostka realizująca: Gmina Tymbark, jednostki podległe, GOPS, PUP,

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

CEL OPERACYJNY 2: Bezpieczeństwo socjalne osób ubogich

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- 1) Pomoc finansowa i rzeczowa oraz poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej,
- 2) Coroczna ocena zasobów pomocy społecznej,
- 3) Organizacja działań mających na celu wspieranie kompetencji mieszkańców w zakresie zaradności, samodzielności oraz gospodarowania posiadanymi zasobami,
- 4) Realizowanie programów służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci z rodzin ubogich (organizowanie i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole, zapewnienie odzieży, wyposażenia w artykuły szkolne, wypoczynku w czasie ferii letnich i zimowych).

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa.

Jednostka realizująca: Urząd Gminy, Biblioteka Publiczna, Oświata, GOPS, GKRPA

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, ośrodek zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

CEL OPERACYJNY 3: Profilaktyka uzależnień oraz wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem uzależnień

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- 1) Realizacja i kontynuacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Tymbark,
- 2) Działania profilaktyczne, skierowane do dzieci i młodzieży mające zarówno charakter edukacyjny jak i dostarczające alternatywnych form spędzania wolnego czasu,
- 3) Podejmowanie działań w zakresie dostępności pomocy terapeutycznej osób uzależnionych oraz członków ich rodzin,
- 4) Współpraca z innymi podmiotami na rzecz prowadzenia działań edukacyjnych i profilaktycznych dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba realizowanych programów profilaktyki zdrowotnej,
- ✓ liczba uczestników programów profilaktyki zdrowotnej,
- ✓ liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych, konkursów, akcji edukacyjnych,
- ✓ liczba uczestników programów profilaktycznych, konkursów, akcji edukacyjnych.

Jednostka realizująca: Urząd Gminy, Biblioteka Publiczna, Oświata, GOPS, GKRPA

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, ośrodek zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół,

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

CEL STRATEGICZNY IV: Aktywna integracja społeczności lokalnej.

CEL OPERACYJNY 1: Budowa społeczeństwa obywatelskiego gminy

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- 1) Podejmowanie działań mających na celu pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców i włączanie ich w rozwiązywanie lokalnych problemów, m.in. poprzez prowadzenie konsultacji społecznych, kampanii informacyjnych,
- 2) Podejmowanie działań mających na celu promowanie wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej wśród mieszkańców, m.in. poprzez organizowanie akcji informacyjnych, spotkań, zacieśnianie współpracy z placówkami oświatowymi w tym zakresie,
- 3) Integracja rodzin i przeciwdziałanie marginalizacji osób niepełnosprawnych, starszych, ubogich, dotkniętych uzależnieniami i przemocą przez organizowanie imprez i wydarzeń kulturalnych,
- 4) Podejmowanie działań mających na celu zapobieganie zjawisku cyberprzemocy oraz pomoc ofiarom cyberprzemocy.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba organizacji pozarządowych, z którymi współpracuje samorząd,
- ✓ liczba wydarzeń społeczno-kulturalnych skierowanych do społeczności lokalnej,
- ✓ liczba mieszkańców angażująca się w wolontariat;
- ✓ liczba lokalnych stowarzyszeń.

Jednostka realizująca: Urząd Gminy, Oświata, Biblioteka Publiczna, GOPS

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, placówki oświatowe, Kościół

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

3.3. MONITORING I EWALUACJA

W celu stworzenia całościowego obrazu realizowanych działań na rzecz poprawy sytuacji w Gminie niezbędne jest tworzenie, przekazywanie i analizowanie corocznie poniższych sprawozdań:

- 1) Oceny zasobów pomocy społecznej,
- 2) Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tymbarku,

- 3) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Tymbark,
- 4) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla Gminy Tymbark,
- 5) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Tymbark,
- 6) Sprawozdanie ze współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W latach obowiązywania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do końca kwietnia każdego roku za rok poprzedzający każda jednostka, która współuczestniczy (jest odpowiedzialna lub jest partnerem) w realizacji celów sporządzi informację z realizacji wyżej wymienionych programów i projektów (dotyczących problemów społecznych) oraz osiągniętych rezultatów. Informacje będą przekazane do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tymbark, jako do jednostki koordynującej. Sprawozdawczość zostanie skoordynowana z nałożonym na gminy, zgodnie z art.28aa ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym obowiązkiem opracowania i przedstawienia w terminie do 31 maja każdego roku raportu o stanie gminy. Raport stanowi podsumowanie działalności władz samorządowych w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy. Dane w raporcie będą zintegrowane z oceną zasobów pomocy społecznej.

Sprawozdanie zawarte w raporcie o stanie gminy ze stopnia realizacji poszczególnych programów i projektów służyć będą bieżącemu monitoringowi realizacji Strategii oraz będą pomocne przy przeprowadzaniu ewaluacji Strategii, a także ewentualnej aktualizacji jej celów i kierunków działań. Wskazane, aby ewaluacja końcowa została przeprowadzona w ostatnim roku realizacji Strategii, a jej wyniki stanowiły podstawę do jej aktualizacji na kolejne lata. Jednakże, ewaluacja niniejszej Strategii jest dobrowolna.

Ewaluacja ilościowa przeprowadzana będzie na podstawie analizy danych liczbowych pochodzących ze sprawozdań podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii. Analiza ta określi poziom realizacji poszczególnych zadań.

Ewaluacja jakościowa polegała będzie na ocenie:

1. efektywności wdrażania Strategii (czy nakłady czasowe, ludzkie i finansowe zaangażowane w realizację działań są adekwatne do otrzymanych efektów)

2. skuteczności (czy kierunki działań i realizowane w ich ramach zadania w zamierzony sposób prowadzą do osiągnięcia celów? Czy realizowane działania w sposób optymalny realizują cele Strategii)

3. trafności - czy realizowane cele i kierunki działań Strategii są odpowiedzią na aktualne potrzeby mieszkańców Gminy?

Analiza jakościowa pozwoli na ocenę skuteczności strategii w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur oraz ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym finansowych.

Źródłem danych, które posłużą do ewaluacji mogą być dane statystyczne, sprawozdania z monitoringu, dane z badań społeczności lokalnej i inne.

3.4. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, a także brak stałych, długookresowych źródeł finansowania.

Należy założyć, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tymbark na lata 2021- 2026 będą: budżet gminy, dotacje z budżetu państwa oraz środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych.

Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Każdy podmiot z terenu Gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji.

Ramy finansowe realizacji Strategii są jednak uzależnione od możliwości finansowych gminy oraz wielu zmiennych, jak np. sytuacja społeczna i gospodarcza, kondycja finansów publicznych, zmiany na rynku pracy, zmiany w programie „Rodzina 500 plus”, zmiany w zakresie dostępu do konkretnych świadczeń itp.

Planowane wydatki definiowane będą corocznie w uchwale budżetowej. Jedną z podstaw do ich określenia będzie ocena zasobów pomocy społecznej (art. 16 a ustawy o pomocy społecznej).

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tymbark przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2018 - 2020 opracowaną na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej oraz plan wydatków w budżecie na 2021 rok.

Model zawiera następujące moduły, w których szacowana jest wielkość:

- 851 Ochrona Zdrowia (85153- Przeciwdziałanie narkomanii; - 85154- Przeciwdziałanie alkoholizmowi),
- 852 Pomoc społeczna,
- 855 Rodzina.

Tabela28 . Ramy finansowe Strategii w latach 2021-2026 - szacunkowa prognoza wydatków (w złotych) w latach 2021 - 2026

2021r.	2022r.	2023r.	2024r.	2025r.	2026r.
13 109 228	7 547 570	5 500 000	5 500 000	5 500 000	5 500 000

WYKAZ TABEL

Tabela 1. Powierzchnia Gminy z podziałem na miejscowości.

Tabela 2. Liczba mieszkańców Gminy Tymbark w latach 2018-2020.

Tabela 3. Liczba mieszkańców Gminy Tymbark z podziałem na miejscowość zamieszkania w latach 2018-2020.

Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Tymbark w latach 2018-2020.

Tabela 5. Przedstawia urodzenia, zgony, przyrost naturalny w Gminie Tymbark w latach 2018-2020.

Tabela 6. Migracje wewnętrzne, zewnętrzne w Gminie Tymbark w latach 2018-2020.

Tabela 7. Placówki oświatowe na terenie Gminy Tymbark w latach 2018-2020 – liczba dzieci uczęszczających do placówek oświatowych.

Tabela 8. Stypendia dla uczniów w latach 2018-2020.

Tabela 9. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Tymbark w latach 2018-2020.

Tabela 10. Podział osób bezrobotnych ze względu na płeć oraz podział na osoby bezrobotne znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku.

Tabela 11. Oferty pracy zgłoszone do PUP w Limanowej w latach 2018-2020 – wg kategorii.

Tabela 12. Wykaz równorzędnych orzeczeń kwalifikujących osobę do grupy niepełnosprawnych prawnie oraz określenie stosowne klasyfikacji niepełnosprawnych.

Tabela 13. Przyznawanie świadczeń dla rodzin w latach 2010-2012 z powodu niepełnosprawności na podstawie ustawy o pomocy społecznej.

Tabela 14. Przedstawia liczbę osób i liczbę świadczeń przyznanych w latach 2018-2020 z powodu niepełnosprawności na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Tabela 15. Przedstawia liczbę rodzin i liczbę świadczeń w latach 2018-2020 powodu niepełnosprawności na podstawie ustawy o pomocy społecznej.

Tabela 16. Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych w Gminie Tymbark na lata 2018-2020.

Tabela 17. Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa w latach 2018-2020 w Gminie Tymbark.

Tabela 18. Przedstawia liczbę postępowań – wszczęcia i zakończenia procedur „Niebieskiej Karty” w gminie Tymbark w latach 2018-2020.

Tabela 19. Działalność GKRPAiN w latach 2018-2020.

Tabela 20. Liczba rodzin korzystających z usług asystenta rodziny w Gminie Tymbark w latach 2018-2020.

Tabela 21. Liczba rodzin, którym przyznano z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w latach 2018-2020.

Tabela 22. Przedstawia przestępczość na terenie Gminy Tymbark w latach 2018-2020.

Tabela 23. Liczba świadczeń w latach 2018-2020 z uwzględnieniem powodów wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej.

Tabela 24. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc finansową i liczba świadczeń w okresie 2018-2020.

Tabela 25. Wysokość środków finansowych (w zł) wydatkowanych w latach 2018-2020 na realizację świadczeń dla beneficjentów Ośrodka.

Tabela 26. Środki finansowe wydatkowane w ramach zadań zleconych w latach 2018-2020.

Tabela 27. Liczba rodzin pobierających świadczenia ŚR, FA, ŚW i Dobry Start w latach 2018-2020.

Tabela 28. Ramy finansowe Strategii w latach 2021-2026 – szacunkowa prognoza wydatków (w zł) w latach 2021-2026